

ДОКЛАД

НА ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

ОТНОСНО НАПРЕДЪКА НА БЪЛГАРИЯ

В ПРОЦЕСА НА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ
1998

СЪДЪРЖАНИЕ

А. УВОД

- а) **Предговор**
Съдържание на Доклада
Най-новото развитие на двустранните отношения

Б. КРИТЕРИИ ЗА ЧЛЕНСТВО

1. Политически критерии

1.1. Демокрация и правов ред

Парламент
Изпълнителна власт
Съдебна система
Мерки против корупцията

1.2. Права на човека и защита на малцинствата

Граждански и политически права
Икономически, социални и културни права
Права и защита на малцинствата

1.3. Обща оценка

2. Икономически критерии

2.1 Увод

2.2. Икономическо развитие след публикуването на Становището на Комисията

Макроикономическо развитие
Структурни реформи

2.3 Оценка от гледна точка на критериите от Копенхаген

Съществуване на функционираща пазарна икономика
Способности за преодоляване на натиска на конкуренцията и пазарните сили

2.4. Обща оценка

3. Възможности за поемане на задълженията по членството

3.1. Вътрешен пазар без граници

Обща рамка
Четирите свободи
Конкуренция

3.2. Иновации

Информационно общество
Образование, обучение и младежта
Научно.изследователско и технологическо развитие
Телекомуникации
Аудио-визуалнисредства

3.3. Икономически и фискални въпроси

Икономически и монетарен съюз
Данъчно дело
Статистика

3.4 Секторна политика

Промишленост

- Селско стопанство
- Рибовъдство
- Енергетика
- Транспорт
- Малки и средни предприятия
- 3.5. Икономическо и социално сближаване**
 - Трудова заетост и социални въпроси
 - Регионална политика и сближаване
- 3.6. Качество на живота и околна среда**
 - Околна среда
 - Защита на потребителя
- 3.7. Правосъдие и вътрешни работи**
- 3.8. Външна политика**
 - Търговия и международни икономически връзки
 - Развитие
 - Митници
 - Обща външна политика и политика на сигурността
- 3.9. Финансови въпроси**
 - Финансов контрол

- 4. Административен капацитет за прилагане на законодателството на ЕС (acquis)**
 - 4.1. Административни структури
 - 4.2. Административни и правни структури и възможности
 - 4.3. Побратимяване
 - 4.4. Обща оценка

- В. ИЗВОДИ**

- Г. Партньорства за присъединяване и Националната програма за приемане достиженията на европейското право (acquis), оценка на приложението**
 - 1. Партньорство за присъединяване
 - 2. Национална програма за приемане достиженията на европейското право (acquis)

Приложение

Статистически данни

А. УВОД

а) Предговор

В Програма 2000 е отбелязано, че Комисията ще предоставя на Европейския Съвет периодични доклади относно напредъка, постигнат от всяка държава-кандидат от Централна и Източна Европа в подготовката за членство, като първият подобен доклад ще бъде подготвен в края на 1998 г. Европейският Съвет в Люксембург реши, че

“От края на 1998 г. Комисията ще предоставя на Съвета периодични доклади, придружени от всички необходими препоръки за започването на двустранни междуправителствени конференции за оценяване на напредъка на всяка една кандидатстваща за членство държава от Централна и Източна Европа в светлината на критериите от Копенхаген, и в частност на темпото, с което се приема законодателството на Съюза (acquis). Преди изготвянето на тези доклади ще бъде извършван преглед на изпълнението на Партньорствата за присъединяване и напредъка в приемането на европейското законодателство във всяка държава-кандидат в институциите по Европейското споразумение. Докладите на Комисията ще служат за основа при вземането, в контекста на Съвета, на необходимите решения за провеждане на преговорите за присъединяване или за тяхното разширяване за други кандидати. В тази връзка, Комисията ще продължи да прилага метода, приет от Програма 2000 за оценка на възможностите на държавите-кандидати да изпълнят икономическите критерии и задълженията, произтичащи от присъединяването.

В редовните доклади, които Комисията ще предоставя на Съвета трябва да се поддържа един динамичен подход при оценяването на напредъка, постигнат от държавите-кандидати”.

Европейският Съвет в Кардиф даде подкрепата си за тези заключения като декларира, че “Приоритет за Съюза е поддържането на процеса на разширяване за страните, посочени в Заключенията на Европейския Съвет в Люксембург, в рамките на които те могат активно да продължат дейностите по своите кандидатури и да постигат напредък по отношение на изпълнението на задълженията на членството, в това число и на критериите от Копенхаген. Всяка от тези държави-кандидати ще бъде оценявана на базата на еднакви критерии и ще работи по своята кандидатура с индивидуално темпо, в зависимост от степента на своята подготовка. Изпълнението на критериите ще зависи в голяма степен от усилията на самите държави-кандидати. Благоприятно влияние ще окажат засилените връзки с ЕС, в това число - политическия диалог и специално изработените стратегии за подпомагане на страните за присъединяване.”

В съответствие с указанията, съдържащи се в тези заключения на Съвета, Докладът за напредъка на България следва структурата на Становището. Той

- описва връзките между България и Съюза, в частност в рамките на Европейското споразумение;

- анализира ситуацията по отношение на политическите условия изложени от Европейския Съвет (демокрация, правов ред, права на човека, защита на малцинствата);

- оценява ситуацията в България и перспективите по отношение на икономическите условия, цитирани от Европейския Съвет (функционираща пазарна икономика, способност за преодоляване на натиска на конкуренцията и пазарните сили в Съюза);

- разглежда въпроса за възможностите на България за поемане на задълженията на членството, а именно достиженията на правото на ЕС,

както това е посочено в Договора, вторичното законодателство и политическата линия на Съюза.

Той също така засяга законодателните и административните възможности в съответствие с изискванията от Европейския Съвет в Мадрид, който подчерта необходимостта страните-кандидати да адаптират своите административни структури по начин, който да гарантира хармоничното прилагане на политиката на Съюза след присъединяването.

Този подход осигурява еднаквото третиране на всички страни-кандидати. Докладът отчита напредъка, постигнат след публикуването на Становището. В него се преценява дали реформите, предвидени в Становището, са изпълнени и се разглеждат новите инициативи, в това число и тези, които са свързани пряко с решаването на приоритетите в Партньорство за присъединяване. Докладът съдържа отделен раздел за оценка на степента на прогреса, постигнат от България в реализацията на краткосрочните приоритети, залегнали в Партньорство за присъединяване.

И ако оценката на напредъка при изпълнението на политическите критерии и критериите на европейското законодателство поставя ударение върху това, което е извършено след публикуването на Становището, то икономическата оценка се базира върху една дългосрочно преценка на икономическата дейност в България. Оценката на напредъка, постигнат в областта на приемането на достиженията на правото на ЕС е извършена по-скоро на базата на приетото законодателство, а не на законодателството, намиращо се на различно ниво на подготовка или подлежащо на парламентарно одобрение. Само по този начин е възможно конкретният напредък на подготовката за присъединяване да бъде обективно оценен и съпоставен.

Докладът е изготвен по данни от различни източници на информация. Страните-кандидати бяха поканени да предоставят информация касаеща напредъка в подготовката за членство, постигнат след публикуването на Становището. Допълнителни източници на информация представляваха докладите на срещите, проведени под егидата на Европейското споразумение, Националните програми за приемане на достиженията на правото на ЕС и информацията, осигурена във връзка с аналитичния преглед на европейското законодателство. Разискванията на Съвета относно Становището, както и докладите и резолюциите на Европейския Парламент по Становищата¹ на Комисията, и в частност по доклада за кандидатурата на България за присъединяване към ЕС, подготвен от г-жа Алвут бяха взети предвид при подготовката на докладите. При изготвянето на тези доклади, Комисията използва и оценките, изготвени от държавите-членки, особено по отношение на политическите критерии за членство, и работата на различни международни организации, в частност на Съвета на Европа, ОССЕ и международните финансови институции, както и на неправителствените организации.

б) Отношения между Европейския съюз и България

¹ Адаптивни аспекти на административния процес. 224.339 "Анализ на политическите и административните реформи в България за присъединяване към ЕС, подготвен от г-жа Алвут бяха взети предвид при подготовката на докладите. При изготвянето на тези доклади, Комисията използва и оценките, изготвени от държавите-членки, особено по отношение на политическите критерии за членство, и работата на различни международни организации, в частност на Съвета на Европа, ОССЕ и международните финансови институции, както и на неправителствените организации."

Засилената предприсъединителна стратегия

На 30 март 1998 г. на срещата на Министрите на външните работи на петнадесетте държави-членки на ЕС, десетте страни-кандидати от Централна и Източна Европа и Кипър, официално беше открит процесът на присъединяване. Преди тази среща бяха приети конкретни Партньорства за присъединяване за подпомагане на страните-кандидати в подготовката им за членство. В тези документи се излагат приоритетите на по-нататъшната работа и допълнителната финансова помощ, предоставяна от ЕС. През месец май България представи първия вариант на своята Национална програма за приемане на европейското законодателство, която по-подробно описва дейностите, необходими за изпълнението на целите, залегнали в Партньорство за присъединяване. На 3 април стартира аналитичният преглед на европейското законодателство - т.нар. "screening". Предприсъединителната помощ ще бъде значително увеличена. Успоредно с Програма Фар, след 2000 година тя ще включва помощ за селското стопанство и структурен инструмент, който ще даде приоритет на мерките, подобни на тези на Кохезионния фонд в околната среда и транспорта. Програма Фар ще бъде фокусирана върху изграждането на институциите и инвестициите в други области.

Най-новото развитие в двустранните отношения

България продължи правилното прилагане на Европейското споразумение и допринесе за гладкото функциониране на различните съвместни институции.

Съветът по асоцииране проведе среща през октомври 1998 г. Срещи на Съвета по асоцииране бяха проведени през октомври 1997 г. и октомври 1998 г. Срещата през октомври 1998 г. беше първата, на която беше дискутирано изпълнението на приоритетите на Партньорство за присъединяване. Системата от подкомитети продължава да функционира като форум за технически дискусии.

След публикуването на Становището, Съвместният Парламентарен Комитет, съставен от представители на българския и Европейския Парламент, проведе четири срещи, през юли и ноември 1997 г., и през юни и ноември 1998 г. През 1998 г. беше създаден Съвместен консултативен икономически и социален комитет.

България продължава да изразява загриженост по повод визовите изисквания на ЕС за нейните граждани и е подала молба за вдигането на тези ограничения.

През 1997 г. ЕС остана основен търговски партньор за България с дял от 43 % в общия износ на България и 37 % в общия внос на България. И докато делът на износа на ЕС беше увеличен по сравнение с 1996 г., делът на вноса на ЕС остана непроменен за същия период. Сравнен с 1996 г. износът на ЕС през 1997 г. нарасна от 1.7 на 1.8 милиарда ЕКЮ. България имаше положителен търговски баланс за 1977 г. в размер от 0.24 милиарда ЕКЮ.

Към Европейското споразумение беше подписан протокол за адаптиране на ЕСА в областта на селскостопанската продукция и преработените селскостопански стоки, отчитащ резултатите от Уругвайския кръг и присъединяването на Австрия, Финландия и Швеция към ЕС.

Бяха разрешени няколко търговски въпроса (напр. премахване на таксата за митническо обслужване, ранното премахване на вносната такса, по-нататъшно уеднаквяване на ДДС, акцизите и Митнически Кодекс). България помоли за удължаване на преходния период по държавните помощи за стоките, покривани от Договора на Европейската общност за въглища и стомана ECSC (European Coal and Steel Community).

Програма Фар за 1998 г. включва национално разпределение на средства (68 МЕКЮ), базиращо се върху приоритетите на Партньорство за присъединяване, за подпомагане на определени икономически реформи, засилване на административните възможности, ядрената безопасност, както и за участието в програми на Общността и програма ТЕМПУС. Бяха отпуснати допълнителни 51 МЕКЮ за програмата за трансгранично сътрудничество.

Допълнително бяха осигурени средства по линията на “механизма за догонване - catch-up facility”² за проекти свързани с реституцията на земята, реформата на банките и предприятията, и борбата с корупцията в рамките на българската митническа администрация.

По новата линия за подпомагане на широкомащабните инфраструктурни проекти, съвместно финансирана от Европейската инвестиционна банка и международните финансови институции, ще бъдат осигурени 20 МЕКЮ за рехабилитация на ж. п. линии през 1998 г.

България участва и се възползва от финансираните по Фар многостранни и хоризонтални програми, като например в областта на митниците, ядрената безопасност, околната среда, малките и средни предприятия, статистиката, реформата в държавната администрация и ТАИЕХ.

Б. КРИТЕРИИ ЗА ЧЛЕНСТВО

1. Политически критерии

Увод

В своето Становище от 1997 г. относно кандидатурата на България за членство в ЕС, Комисията направи следното заключение:

“Настоящият напредък, постигнат в България след идването на власт на новото правителство, показва че България е на път да задоволи политическите критерии”.

В допълнение, като средносрочен приоритет в Партньорство за присъединяване с България бяха посочени “по-нататъшните усилия за интегриране на ромите и консолидиране на защитата на свободата на личността”.

² - Специална финансова помощ на ЕС отпускана за Латвия, Литва, Словакия, България и Румъния за проекти насочени към ускоряване на подготовката в определени области за присъединяване към ЕС.

Последно развитие

Политическата ситуация е стабилизирана след идването на власт през май 1997 г. на правителството на министър-председателя Иван Костов. Реформаторското мнозинство под ръководството на ОДС подпомогна осигуряването на подкрепа за реформите на пазарната икономика и за по-нататъшната интеграция на страната в ЕС и други евро-атлантически структури. Задължението, поето по отношение на членството в ЕС, стои на преден план в правителствената програма и представлява една от ключовите външнополитически цели и основен стимул за осъществяването на линията на вътрешните реформи.

1.1. Демокрация и правов ред

Парламент

По отношение на ролята и правомощията на българския парламент не се наблюдават съществени промени. Той продължава да функционира по един задоволителен начин, неговите правомощия се спазват и опозицията изпълнява изцяло своята роля в работата на парламента.

Изпълнителна власт

Основните централни институции на държавата продължават да функционират като цяло гладко, въпреки съществуващата нестабилност, определена от все още началния етап, на който се намира административната реформа. Беше започнат процес на административна реформа с оглед създаването на независима, ефективно работеща и професионална държавна служба. В тази връзка бяха предприети редица първоначални стъпки главно чрез приемането на стратегия за модернизирание на административната система и закона за държавната администрация. Те следва да бъдат завършени в хода на бъдещата законодателна дейност.

Съдебна система

Започната е реформата на съдебната система. Основните нови постижения в тази област включват:

Изменения в Наказателния процесуален кодекс, който се нуждае от по-нататъшни уточнения и в Гражданския процесуален кодекс, в сила от 1 април 1998 г. Беше въведена тристепенна юрисдикция.

В страната бяха създадени апелативни съдилища, започнаха да функционират Върховният апелативен съд и Върховният административен съд. Те все още изпитват затруднения, поради недостига на кадри и липсата на опитни съдии, запознати с прилагането на новото законодателство на базата на законодателството на ЕО.

Необходими са по-нататъшни усилия за осигуряване на правилното функциониране на съдебната система, включително и по отношение на нейните възможности за прилагане на законодателството на ЕО. Основните

предизвикателства са свързани с трансформирането на наследената система и нейното разпространение върху криминалните следствия и обществената сигурност. За съжаление, новият закон за съдебната система, който предлага засилване на съдебната независимост, все още не е приет от Парламента.

Ще бъдат необходими по-нататъшни усилия в следните области: подобряване на статута на съдиите и прокурорите, промяна на следствените процедури, засилена защита на съдебната система срещу евентуална корупция, попълване на свободните места, ускоряване на прозрачното и ефективно гледане на делата с цел намаляване на изостаналите дела, повишаване възможностите за предоставяне на правна помощ, съкращаване на периода на предварително задържане в съответствие с международните стандарти, ефективно изпълнение на съдебните решения и възстановяване на общественото доверие в съдебната система.

Мерки против корупцията

Както беше отбелязано в Становището, корупцията продължава да бъде един сериозен проблем в България. Правителството даде приоритет на тази област и предприема мерки за борба с корупцията. Те включват:

- изготвяне на програма за борба с организираната престъпност и корупцията, която уточнява ролята и задълженията на държавната полиция, както и условията за провеждане на ефективни контрамерки срещу престъпността.
- няколко изменения в Наказателния кодекс.
- приемане от Народното събрание на закони за мерките срещу прането на пари и ратификация на Конвенцията за борба срещу подкупите на чуждите служители по международните търговски закони.
- изграждане на Единна Информационна Система за противодействие на престъпността и Междуведомствен Координационен съвет по организираната престъпност и корупцията.

По линията на "Catch-Up Facility"³ ЕС е одобрил помощ за проекта за противодействие на корупцията в българската митническа администрация.

Въпреки тези мерки и определеното повишение на обществената информираност, необходими са значителни по-нататъшни усилия за постигане на осезаеми резултати.

1.2. Права на човека и защита на малцинствата

България е ратифицирала повечето от основните международни документи по правата на човека, но не е подписала Протокол No 6 към Европейската Конвенция за Защита на правата на човека и основните свободи, касаеща премахването на смъртното наказание. Рамковата Конвенция на Съвета на Европа за защита на националните малцинства, Европейската Конвенция за гражданство и Европейската Социална Харта на

3 -----

³ - Ni aöeaei à öei ai ni aa i i i i ù í a ÅÑ i oi öneai à ça È aöaeü, È eoaà, Ñei äaeëü, Áúeaaðeü e Ð oi úi eü ça i oi aeoe i ani -ai e eui önei öyaai à i a i i aai oi aeaoa à i i öaaaëai e i aeandè ça i ðen uäaei yaai à eui ÅÑ.

Съвета на Европа бяха подписани от България на 9 октомври 1997 г., но все още не са ратифицирани.

Граждански и политически права

Въпреки подобрението на защитата на гражданските и политическите права, положението на правоприлагащите органи продължава да създава проблеми. Най-новите дейности в тази област включват :

- - изменения в Наказателния процесуален кодекс, които допринесоха за по-добрата защита на правата на отделната личност в съдебната система, въпреки някои постъпили доклади за случаи на нечовешко и унижително третиране от страна на полицията. Бяха положени допълнителни усилия за осъществяване на по-тясно сътрудничество с Европейския комитет за предотвратяване на изтезанията.
- през 1997 г. беше приет нов Закон за работата на Министерството на вътрешните работи, даващ допълнителни гаранции за упражняването на правата на човека и основните свободи. Той цели осигуряване на по-голяма прозрачност в работата на Министерството на вътрешните работи и следва да се превърне в ефективен инструмент в случаите, когато полицията или други служби на сигурността превишават своите правомощия. Той също така предоставя правото за обжалване на заповеди за арест и повишава правата на гражданите в Съда.
- Независимо от това, законът се нуждае от допълнително усъвършенстване по отношение на контрола върху неправомерното поведение на полицията, информацията и личните данни, гаранциите във връзка с “мерките за административна принуда”и укрепването на апелативните процедури.
- продължение на мораториума от 1990 г. относно прилагането на смъртното наказание, въпреки че измененият Наказателен кодекс все още съдържа такава мярка.
- приемане на някои институционни промени, насочени към засилване независимостта на националните медии.

Беше изготвена дългосрочна стратегия за усъвършенстване на законодателството по отношение предоставянето на убежище и бежанците, за изграждане на инфраструктура за приемане на бежанци, както и за тяхното интегриране в българското общество.

Положението в българските затвори все още се нуждае от специално внимание. Въпреки намаляването на големия брой случаи на продължително задържане в предварителен арест, все още се докладват някои случаи на малтретиране от страна на служителите на реда. От подобрене се нуждае и ситуацията свързана със задържането на малолетни в трудово-възпитателни училища. Независимо от всичко, основният проблем в тази област, продължава да бъде свързан с процедурите по настаняването на малолетните в подобни училища и в частност с липсата на респект на тяхното право на защита. Не винаги случаите на полицейско насилие се разследват. И накрая, определени разпоредби в новия проект за закон за средствата за масова информация, касаещи определени функции, права и отговорности на НСРТ, главният изпълнителен орган, пораждат загриженост по повод възможен политически контрол върху електронните медии. Президентът взе решение да върне този закон за допълнително обсъждане в Парламента.

Все по-голям брой неправителствени организации /НПО/ продължава да укрепва ролята си на балансиращ фактор както на национално, така и на регионално ниво, включително и при разследването и защитата по случаи, свързани с правата на човека, в това число относно условията в затворите и правата на жените и децата. Те функционират без правителствени ограничения. Някои от организациите се занимават с проблемите на различни етнически групировки. Инициативата на ЕС за демокрация и права на човека активно подпомага работата на НПО в България в тази област.

Икономически, социални и културни права

В България продължават да бъдат спазвани основните икономически, социални и културни права. България ратифицира Конвенция No 144, която се отнася до тристранните консултации по прилагането на международните трудови норми, приета от Международната конвенция по труда.

Продължава да се гарантира свободата на религиозните вероизповедания. По отношение на регистрацията на "нетрадиционни" религии, климатът изглежда по-умерен и обикновено въпросите намират практическо решение.

Права и защита на малцинствата

По отношение на правата и защитата на малцинствата са извършени единствено незначителни промени. Социалното положение на ромското малцинство все още се нуждае от подобрене. Първата крачка беше направена на 4 декември 1997 г. когато България прие Указ за създаването на Национален съвет по етнически и демографски въпроси, включващ представители на правителството и на различни малцинствени групи; той цели разработване и прилагане на стратегии в областта на демографската политика и насърчава толерантността и разбирателството между различните етнически и малцинствени групи.

Все още сериозно предизвикателство представлява интегрирането и третирането на ромската общност. Продължава дискриминацията на ромите във всички области на социалния живот (образование, трудова заетост, жилищно настаняване, социална сигурност и здравеопазване), а тяхното представяне в органите за вземане на решения все още е значително по-ниско, което отчасти се дължи на дискриминацията спрямо тях и на липсата на предоставяни възможности, но също така и на разделението съществуващо сред техните представители.

Икономическите трудности в страната продължават да оказват особено влияние върху ромската общност. Социалното положение на ромското население беше определено от Националния съвет и от водещите фигури в правителственото мнозинство като един от най-неотложните проблеми и беше създадена съвместна работна група за подпомагане подобряването на тяхното положение.

Турското малцинство продължава да бъде напълно интегрирано и представено в политическия живот. Няма постъпили конкретни оплаквания по отношение спазването на образователните или езиковите им права.

1.3. Обща оценка

Развоят на събитията потвърждава, че България изпълнява политическите критерии от Копенхаген. Осъществен е напредък в борбата против корупцията, но въпреки това се необходими по-нататъшни усилия. Постоянно внимание следва да се обръща и на правовия ред на всички нива на администрацията от всички правоприлагащи институции. Необходими са по-нататъшни усилия за предотвратяване на социалното изолиране на ромите, както и в областта на реформирането на съдебната система.

2. Икономически критерии

2.1 Увод

В Становището от 1997 г. относно кандидатурата на България за членство в ЕС, Комисията направи следното заключение:

“Напредъкът на България в изграждането на пазарна икономика е ограничен поради липсата на ангажимент към пазарно ориентирана политика; страната не би могла в средносрочна перспектива да преодолее натиска на конкуренцията и пазарните сили в Съюза.”

При проучването на икономическия развой в България в периода след публикуването на Становището, Комисията се е ръководила от заключенията на срещата на Европейския съвет в Копенхаген проведена през юни 1993 г., в които се заявява, че членството в ЕС изисква:

- съществуване на функционираща пазарна икономика;
- възможности за преодоляване на натиска на конкуренцията и пазарните сили в Съюза.

В представения по-долу анализ, Комисията следва методологията прилагана в Становището.

2.2. Икономическо развитие след публикуването на Становището на Комисията

Икономическото положение в България беше значително подобро след средата на 1997 г. Бяха продължени положителните тенденции, които започнаха да се появяват по времето, когато Комисията публикува своето Становище. Съществен напредък беше постигнат в стабилизирането на макро икономиката. Бяха продължени структурните реформи, въпреки че през по-голямата част на 1998 г. темпото на напредъка беше ниско. В центъра на успешното стабилизиране на България стои въвеждането на фиксиран обменен курс в съответствие с режима на валутния борд. Той беше въведен през пролетта на 1997 г. като част от едногодишния стенд-бай договор с МВФ. Този стенд-бай договор беше успешно приключен. Последва тригодишен договор по линия на разсрочените фондове на МВФ, по който българското правителство се ангажира с провеждането на икономическа програма, полагаща основите на бъдещите структурни реформи.

Макроикономическо развитие

Очаква се увеличение на БВП през 1998 г с около 4-5 %. Това връщане към икономически ръст се предхожда от двугодишен период на дълбока рецесия, по време на който БВП падна с общо 17 %.

През втората половина на 1996 г. и първите месеци на 1997 г. България преживя много висока инфлация: само през февруари 1997 г цените се повишиха с 240 %. По времето, когато беше публикувано Становището, инфлацията вече беше намалена. Тази тенденция вече е консолидирана. Сега инфлацията е относително ниска и представлява по-малко от 1 % месечно. В продължение на 12 месеца, до август 1998 г., цените нараснаха с 6.1 %.

Очаква се тази година бюджетът да бъде балансиран при планиран дефицит в размер на 2 % от БВП в закона за бюджета. През 1997 г. беше регистриран дефицит в размер на 2.6 %. Това беше значително по-добър резултат от планирания: първоначално договореният с МВФ бюджет предвиждаше приблизителен дефицит от 4 %. Повишаването на събираемостта на данъците допринесе за постигането на резултати по-добри от очакваните.

По-ниските лихвени плащания, дължащи се на по-ниските лихви по вътрешния дълг, обясняват наблюдаваното подобрене на фискалната ситуация: годишният лихвен процент по този дълг е под 10 %, като за сравнение може да се посочи, че в края на 1996 година и началото на 1997 г. лихвите възлизаха на няколко стотин процента годишно. Плащанията на лихви по вътрешния дълг през 1998 г. ще представляват по-малко от 2% от БВП, като за сравнение през 1996 година те бяха 18 %, и тогава бюджетният дефицит надхвърли 13 % от БВП.

Ниските лихвени проценти са резултат от действието на няколко фактора. В банковата система постъпи осезаем приток от чужда валута. Това беше свързано с чуждите преки и портфейлни инвестиции, както и с факта, че българското население обърна обратно своите спестявания от валута в левове. Успоредно с повишеното доверие към лева, подобреното фискално положение на правителството, постигнато особено благодарение на значителните приватизационни постъпления, също допринесе за падането на лихвените проценти. От друга страна, възможностите на правителството да получава парични заеми с ниски лихви показва укрепване на финансовите , че банките или не желаят или не са в състояние да отпускат заеми за продуктивни инвестиции поради необходимостта от укрепване на финансовите си позиции. Това обаче може да задържи икономическия ръст.

Ключова роля за успешното намаляване на инфлацията и лихвените проценти изигра въведеният през юли 1997 г. валутен борд. Още преди официалното му въвеждане, плановете на правителството решително да провежда силна икономическа политика имаха положително въздействие: месечната инфлация падна до едно-цифрени стойности през април 1997 г. Съгласно правилата на валутния борд, централната банка се задължава да купува и продава чужда валута по фиксиран обменен курс от 1000 лева за 1 немска марка, а размерът на вътрешния паричен оборот зависи от банковите резерви във валута. Централната банка не може да отпуска заеми директно на правителството, което следователно трябва да ограничи своите разходи до границите на сумите събирани от данъци и търговски заеми, и може да отпуска заеми единствено на търговски банки при положение, че съществува риск за системата. Правилата на валутния борд стимулират и финансовата

дисциплина, тъй като банките и фирмите трябва да връщат заемите без възможност да бъдат спасявани от правителството.

България: основни икономически насоки	1994	1995	1996	1997	1998	до
Реален ръст на БВП проценти	1.8	2.1	-10.9	-6.9	11.9	януари- юни
инфлационен ръст средно-годишен проценти	96 122	62 33	123 311	1085 578	30.4 5.5	януари-септември от септември до септември
от декември до декември проценти	20.5 12.9	14.7 11.1	13.7 12.5	15.0 13.7	10.7	септември
Ръст на безработицата в края на годината проценти	-5.8	- 6.4	- 13.4	- 2.6		
според МОТ проценти						
регистрирани проценти	-0.3 0.0	- 0.2 0.0	0.8 0.0	4.1 0.4	0.0	януари-юни
Общ баланс на правителствения бюджет процент от БВП	9.6	151 7.8	158 7.6	151 8.6	7.9	септември
Текущ баланс процент от БВП	1.1	0.6	1.0	4.8		
милиарди ЕКЮ	88	63	79	439	110	януари-юни
Външен дълг отношение дълг/износ проценти						
брутен външен дълг милиарди ЕКЮ						
Приток от преки чужди инвестиции						
чист приток според ЕБВР процент от БВП данни по Платежния баланс						
милиони ЕКЮ						

Успешното макроикономическо стабилизиране, заедно с ангажимента на властите за ускорена приватизация, доведоха до значително увеличение на преките чужди инвестиции (ПЧИ). Притокът на ПЧИ достигна през 1997 г. 439 милиона ЕКЮ, или 4.8 % от БВП. Това е повече от получените ПЧИ за целия период от 1991 до 1996 г. През 1998 г. притокът на ПЧИ е намалял.

Други постъпления на ПЧИ се получиха от заеми от международни институции и от значителния търговски излишък през 1997 г. Търговският излишък се дължеше главно на спадането на вноса, отразяващ по-скоро дълбочината на рецесията, отколкото силната позиция на износа. Крайният ефект от развитието на Платежния баланс беше значителното повишение на валутните резерви на централната банка. През януари 1997 г. те бяха под 450 милиона ЕКЮ, а в края на август 1998 г. нараснаха до над 2.5 милиарда ЕКЮ. Това се равнява на приблизително 5-месечен внос на стоки и услуги.

Вероятно е кризата в Русия да окаже влияние върху България главно посредством търговията и отражението си върху международните финансови пазари. България има ограничени търговски връзки с Русия (износът за Русия е 8 % от общия износ на страната за 1997 г.), но значителен продължава да бъде дялът на търговията с останалите страни от ОНД (18 % от общия износ). Следователно една продължителна криза в Русия, разпространена върху съседни държави, би могла да има значително влияние върху търговския баланс. Очаква се обаче, прекият финансов ефект от кризата да бъде ограничен. Отношенията на българските банки с Русия са минимални, а стоковият пазар е недостатъчно развит. Кризата в Русия би могла да създаде по-значителни финансови проблеми за страната, тъй като може да затрудни достъпът до международните финансови пазари, а нежеланието на международните инвеститори да участвуват във възникващите пазари, би могло да доведе до намаляване на притока на капитали.

Структурни реформи

Повишаването на ПЧИ е най-ясният сигнал за първоначалния успех на правителството в ускоряването на приватизацията. В допълнение към редица мащабни сделки, които генерираха значителна част от ПЧИ, продължава и постоянният ход на приватизация на по-малки фирми, обикновено от български инвеститори. Много от тях са продадени на техни ръководители и служители. Значителен е напредъкът в приватизацията на предприятия. Общият дял на продадените дългосрочни активи на предприятия възлиза на 20 % в края на 1997 г., докато година по-рано той е бил 5.1%. Правителството възнамерява до края на първото тримесечие на 1999 г. да приватизира половината от държавните активи.

В опита си да ускорят процеса на приватизация и да повишат неговата прозрачност, властите договориха приватизацията на няколко големи предприятия. Международни консултанти са упълномощени да организират търговете за продажба и да водят преговори с евентуалните участници в търговете, въпреки че крайното решение зависи от правителството. Тази

процедура не е с отворен край - ако за едно предприятие не могат да бъдат намерени купувачи в рамките на определен срок, властите се задължават да го ликвидират. Последното все още не е изпробвано на практика. В случай, че подобна процедура се окаже подходяща, в началото на 1999 г. би трябвало да има нова приватизационна вълна.

Властите имат желание да продават фирми и чрез приватизационни бонове за населението. Опитът на други държави е доказал, че този вид приватизация може да доведе до една разпръсната структура на собствеността, неспособна да упражнява ефективен контрол върху предприятията. В България обаче, делът на капитала от предприятията, продадени чрез бонове, остава ограничен.

Фондовият пазар започна да функционира в края на 1997 г. За сега търговията с акции е съсредоточена в една фирма, но съществува и активна пряка търговия /over-the counter market/. Властите обявиха намерението си да приватизират предприятия чрез предлагане на техни акции на фондовия пазар. До този момент няма значително развитие в тази област.

България: Основни индикатори на икономическата структура (всички данни са за 1997 г. освен ако изрично не е посочено друго)		
Население	милиони	8.3
БВП на глава от населението	<u>PPS</u> - ЕКЮ	4400
% от средния за ЕС	проценти	23
Дял на селското стопанство в:		
брутния ДДС	проценти(1996)	15.4
заетостта	проценти(1996)	24.4
Съотношение инвестиции-БВП	проценти	11
Брутен външен дълг/БВП	проценти	96
Износ на стоки и услуги/БВП	проценти	61
Налични ПЧИ ¹	милиарда ЕКЮ	0.8
	ЕКЮ на глава от населението	101
Източник: Служби на Комисията, национални източници, ЕБВР		
¹ Наличните ПЧИ конвертирани в края на 1997 г. по обменен курс 1 ЕКЮ = \$ 1.10421		

Структурната реформа продължи и във финансовия сектор. Въвеждането на валутен борд беше съпроводено с основни реформи в банковото законодателство. Държавна спестовна каса, която все още съхранява по-голяма част от личните спестявания на домакинствата, беше трансформирана в търговска банка. Стартира да действа схема за

самофинансиращо се застраховане на депозити. Значително беше подобро финансовото състояние на банковия сектор. Бяха затворени петнадесет от най-слабите банки. Всички банки отговарят на изискването за наличен минимален капитал в отношение 8 %, като този процент постепенно ще бъде повишен до 12 % до края на 1999 г. Особено важна е започналата приватизация. Една банка беше продадена през 1997 г., а приватизацията на втора банка беше успешно приключена през 1998 г. Започна процедурата по продажбата на останалите държавни търговски банки. Натискът и стимулирането от страна на международните институции бяха особено важни за поддържането на скоростта на банковата приватизация, тъй като властите правеха периодични изявления, отправящи смесени сигнали относно ангажимента им за бърза банкова приватизация.

По-голямо внимание беше отделено на процеса на реституция на селскостопанските земи на законните им притежатели. До юли 1998 г. 72 % от земеделските земи, подлежащи на реституция, бяха върнати на предишните им собственици. Може би най-важният стимул за селскостопанския сектор беше решението на Правителството, взето скоро след идването му на власт, да либерализира цените на повечето хранителни стоки. Този факт имаше навременен и много осезаем ефект: по сравнение с 1996/97 г., когато страната трябваше да прибегне към извънреден внос на пшеница поради недостига на хляб, през 1997/98 г. имаше реален излишък на зърно. Друга либерализационна мярка в селскостопанския сектор беше премахването на гарантираните цени за някои селскостопански продукти.

2.3. Оценка от гледна точка на критериите от Копенхаген

Съществуване на функционираща пазарна икономика

Съществуването на функционираща пазарна икономика изисква цените, както и търговията да бъдат либерализирани, както и наличието на приложима законодателна система, включваща правото на собственост. Състоянието на пазарната икономика укрепва със стабилизирането на макроикономиката и с постигането на консенсус по икономическата политика. Един добре развит финансов сектор и отсъствието на значителни пречки за влизане и излизане от пазара подобряват ефикасността на икономиката.

След премахването на широко разпространения контрол върху цените през 1997 г., цените на повечето стоки и услуги се определят свободно от пазарните сили: делът на контролираните цени в потребителската кошница намалю от 52.1 % през декември 1996 г. на 15.8 % в началото на 1998 г. Все още е необходима по-нататъшна либерализация. Специално цените на енергията бяха деформирани поради системата на контрол и субсидии. Отстраняването на тези деформации е свързано с реструктурирането на сектора. Властите използват и някои косвени методи за оказване на влияние върху определянето на цените. Цените на редица основни стоки са

“наблюдавани”: търговците на дребно са длъжни да договарят своите цени с доставчиците и да обявяват договорената цена. На практика, подобна система се оказва доста неприложима, но може да бъде използвана като форма на контрол върху печалбата.

Постигнат е по-нататъшен напредък в либерализацията на външната търговия, в частност по отношение на селскостопанските продукти. Също така, вносната такса, който беше въведена през 1996 г. поради затруднения в Платежния баланс, ще бъде отстранен преди предвидения срок, от 1 януари 1999 г. Външнотърговският режим обаче все още включва значителен брой продукти, подложени на митнически сборове. В допълнение към това, съществува тенденция за временно приспособяване на митата в отговор на съществуващия вътрешен недостиг или излишък на определени стоки, което допринася за сложността и липсата на прозрачност на търговския режим.

Направени са подобрения в законодателната система, които могат да допринесат за по-ефективната защита на правото на собственост. Процедурите на банкрути и ликвидация, обаче остават бавни, особено във връзка с банките, които бяха затворени през 1996 г. Повече внимание следва да бъде отделено върху прилагането на закона.

Реформата на държавната администрация стартира неотдавна и е необходимо да бъде продължена отвъд показателите на съществуващите планове (виж също Раздел Г). Беше подобрена събираемостта на данъците и се упражнява по-ефективен финансов контрол върху държавните предприятия, предхождащ тяхната приватизация.

Ускорената приватизация и реституцията на земята също допринасят за създаването на по-ясни права на собственост, чрез премахване на неясните моменти относно кой точно има тези права. Независимо от направените подобрения, все още съществуват известни проблеми и неизяснени положения. По-общо казано, още е твърде рано да се прави оценка дали новото законодателство и процедури ще действуват задоволително на практика. И докато възможностите на законодателната система и държавната администрация все още не са напълно изпробвани, липсва и прозрачност при приложението.

Способността на българския финансов сектор да играе ролята на финансов посредник между спестителите и инвеститорите в променените условия при валутен борд, остава в голяма степен непроверена. Дълбоката рецесия, която България преживя през 1996 и 1997 г. доведе до почти пълното спиране на нормалната банкова дейност. До днес банките са отпуснали много малко нови заеми и е невъзможно да се прецени дали са в състояние да функционират като отговорни финансови посредници. Със засилването на процеса на възстановяване и съживяването на икономическата дейност, способността на банките да действуват като отговорни доставчици на инвестиционни средства ще бъде предмет на повишено внимание. Успешното приключване на приватизацията на банковия сектор може да подпомогне засилването на възможностите на банките за отпускане на заеми.

Доверието в поетите от властите ангажименти за макроикономическо стабилизиране и реформи, създаде климат на по-голяма стабилност и сигурност. Правителството обаче понякога изглежда недостатъчно убедено в

необходимостта от дълготрайни реформи в някои области. Примерите включват банковия сектор, където е необходим значителен натиск от страна на международните институции за поддържане хода на приватизацията и стоманодобивната промишленост, където властите са дали неясни сигнали за ангажиментите си по ликвидирането на основния производител, ако той не може да бъде приватизиран до 1999 г.

Като цяло, България е напреднала в създаването на функционираща пазарна икономика. Съществен напредък е постигнат в областта на макроикономическата стабилизация. Консолидирането и по-нататъшното подобряване на макроикономическата стабилност ще изискват продължаващо придържане към валутния борд и значителни усилия по отношение на структурните реформи. След като цените са почти изцяло либерализирани, необходимо е провеждане на либерализация на търговския режим и поддържане на усилията по реформите за изграждане на регулаторна и правоприлагаща рамка отговаряща на нуждите на пазарната икономика.

Способност за посрещане на натиска на конкуренцията и пазарните сили в Съюза

Способността на България да изпълни този критерий зависи от съществуването на пазарна икономика и стабилна макроикономическа рамка, позволяваща на икономическите фактори да вземат решения в условия на предсказуемост. Необходим е също така значителен човешки и физически капитал, както и инфраструктура. Държавните предприятия трябва да бъдат реструктурирани, като всички предприятия следва да инвестират в дейности за повишаване на своята ефективност. Нещо повече, колкото е по-голям достъпът на предприятията до външни финансови източници, колкото по-успешно те се преустройват и обновяват, толкова по-големи ще бъдат техните възможности за адаптиране. Като цяло, дадена икономика ще има толкова по-големи възможности да изпълни задълженията на членството, колкото по-висока е степента на интеграция със Съюза, постигната още преди присъединяването. Доказателство за това са както количеството, така и асортиментът на продуктите, с които се търгува със държавите-членки на ЕС.

Ускоряването на прехода на България към пазарна икономика подобрява перспективите за създаване на способности за преодоляване на натиска на конкуренцията в Съюза.

Същественото подобрение на макроикономическата стабилност, описано по-горе, започва да дава резултати под формата на повишени инвестиции както от български предприемачи, така и от чужбина. Това повишаване обаче стартира от много ниски нива. Ще бъде необходимо по-нататъшно укрепване на законодателната рамка за да се постигнат стабилни високи нива на инвестициите.

Инвестициите от местни фирми ще подпомогнат създаването на мрежа от малки и средни предприятия, които могат да играят важна роля в

българската икономика. През 1997 г. притокът на ПЧИ, изразен в дял от БВП, беше съпоставим с нивата постигнати от повечето най-напреднали реформиращи се държави в Централна и Източна Европа. Въпреки това, постъпленията от ПЧИ са все още ниски, изчислени на глава от населението, или в контекста на общите пазарни показатели. Тази година, в сравнение с 1997 г. се очаква по-малко увеличение на притока на ПЧИ.

Ускореното темпо на приватизацията също би трябвало да окаже благоприятно въздействие върху инвестициите. Много от фирмите обаче бяха закупени от техните управители и работници. Въпреки че това помага за консолидиране подкрепата за пазарните реформи, то може да забави скоростта на повишаването на конкурентоспособността, при липса на желание за бързо реструктуриране. Нещо повече, могат да възникнат въпроси относно възможностите на фирмите, които са собственици на работниците, да извършват реформи, при положение, че те са свързани с необходимостта от уволнения на работници. Новите собственици рядко имат значителни собствени средства, които да инвестират в модерни заводи и съоръжения. Те могат да се сблъскат със специфични проблеми при набирането на средства, тъй като банките имат малък опит в отпускането на заеми за подобни предприятия и понастоящем прилагат един много внимателен подход по въпроса.

Въпреки подобреното състояние на финансовия сектор, постигнато чрез прилагане на комбинирани мерки като рекапитализация, закриване на слабите банки и засилване на надзора, банките все още не играят пълноценно ролята си на финансови посредници. Необходими са по-нататъшни реформи за подобряване на ефикасността на банковата система.

Степента на търговското интегриране със Съюза стабилно нараства. През 1997 г. С ЕС са извършени около 45 % от износа и 38 % от вноса. Независимо от това, общата конкурентна позиция на България остава слаба: износът е концентриран върху малък брой категории продукти, като метали, облекла, химически продукти и торове. През следващите няколко години ще бъдат необходими значителни бъдещи инвестиции, включително и приток на ПЧИ при положение, че България желае да укрепи своята конкурентоспособност и да разшири своята експортна база.

Пред лицето на първостепенния приоритет за възстановяване на доверието и поставянето на обществените финанси на една по-здрава основа, властите не можаха да отделят средства за обществени инвестиции. Следствие от това са ниските инвестиции в инфраструктурата: няма обществени фондове с големи възможности за тази цел и до сега не е било възможно създаването на рамка за частно_ опериране на основни дялове от инфраструктура.

Необходими са също така основни реформи в енергийния сектор и в политиката на определянето на цените на енергията. България използва енергията по изключително неефикасен начин, което на свой ред оказва влияние върху нейната конкурентоспособност.

Реформите, които се извършват понастоящем, помагат на България да подобри своята международна конкурентоспособност. Те обаче все още се намират на един относително ранен етап. Необходимо е съществено преустройство на предприятията, както и допълнителни реформи за

изграждане на конкурентоспособен финансов сектор. Поради липсата на пазарно ориентирана политика в миналото, и независимо от настоящия напредък, България може да се срещне сериозни трудности при преодоляването в средносрочна перспектива на натиска на конкуренцията и пазарните сили в Съюза.

2.4. Обща оценка

Независимо от това, че напоследък България е постигнала напредък в създаването на пазарна икономика, тя все още може да срещне сериозни трудности при преодоляването в средносрочна перспектива на натиска на конкуренцията и пазарните сили в Съюза.

Властите направиха решителен старт в работата по приоритетите набелязани в Становището. Те постигнаха съществен напредък в стабилизирането на икономиката и успяха да стартират приватизацията и структурната реформа. Все още много остава да бъде направено и сравнително скоро предприетата реформа означава, че процесът все още не може да бъде считан като добре установен.

Следователно, от изключително значение е правителството да се възползува от постигнатото досега и да вземе мерки за засилване на реформите. Приоритетите следва да включват приключване на либерализацията на търговията и цените и ускоряване на приватизацията в производствения и финансовия сектор. Необходимо е да бъдат извършени значителни подобрения в българските предприятия по отношение на тяхната производителност за да се повиши и конкурентоспособността. Фискалната политика трябва да продължи да съдейства за поддържането на стабилен икономически климат. Засиленото чуждо участие в банковия сектор ще подпомогне подобряването на ефикасността на финансовото посредничество. Успоредно с тези реформи е необходимо държавната администрация да се адаптира към ролята си в пазарната икономика.

3. Възможности за поемане на задълженията от членството

Този раздел цели да актуализира Становището на Комисията от 1997 г. по отношение на възможностите на България да поеме задълженията от членството, т.е. институционната рамка, известна като *acquis*, чрез която ЕС осъществява своите задачи.

В Становището 1997 г. относно кандидатурата на България за членство в ЕС, Комисията направи следното заключение:

“Независимо от постигнатия напредък България нито е въвела, нито прилага основни елементи от европейското законодателство (*acquis*), особено по отношение на Вътрешния пазар. Ето защо не е сигурно дали България ще бъде в състояние да поеме в краткосрочна перспектива задълженията от членството. В допълнение към това, значителни усилия ще

бъдат необходими в области като околна среда, транспорт, енергетика, правосъдие и вътрешни работи и селско стопанство.”

Изложението, което следва е направено в съответствие със структурата на Становището от 1997 г., но са изпуснати общите описания на всеки сектор. Вместо това, докладът поставя ударение върху постигнатия напредък след юли 1997 г. Във всяка глава се описват законодателните решения и напредъка в прилагането и налагането на законодателството.

3.1. Вътрешен пазар без граници

Както беше обяснено в Становището, Вътрешният пазар на Съюза е дефиниран в Чл. 7а на Договора като област без вътрешни граници, където се гарантира свободното движение на стоки, хора, услуги и капитали. Този Вътрешен пазар, който е центърът на интеграционния процес, се основава върху отворена пазарна икономика, където съществена роля имат конкуренцията и икономическото и социално сближаване.

Ефективното прилагане и изпълнение на тези четири свободи изисква не само придържане към такива важни принципи като недискриминация или взаимно признаване на националните законодателства, но също така и ефективно прилагане на общи правила, като тези осигуряващи безопасност, защита на околната среда и потребителите и ефективни средства за компенсация. Същите принципи се прилагат по отношение на някои общи правила, например в областта на държавните поръчки, защитата на интелектуалната собственост и информацията, които са важни за формирането на общата рамка на икономическите дейности.

Обща рамка

Напредъкът на България в ефективното прилагане на концепцията за държавните поръчки беше ограничен. Въпреки това страната се е ангажира като страна по договора в рамките на СТО за държавните поръчки.

В областта на интелектуалната собственост беше даден приоритет на борбата с пиратството. Наказателният кодекс беше изменен, беше засилен граничният контрол и беше създаден Съвет по авторското право. Тези мерки доведоха до промени в съществуващата в миналото отрицателна тенденция към нарушаване на правото на интелектуална собственост. През януари 1998 г. българският парламент прие закон, с който се променя законодателството по авторски права, като се повишава степента на наказанията и глобите в случаите на пиратско посегателство, осигурява идентификационни кодове SID за компакт дискове и въвежда по-строги условия за лицензиране на компакт дискове (лицензиране на заводи, прекратяване на функциите). Ефективното прилагане и налагане на

законодателството в областта на правата на интелектуална собственост ще трябва да бъдат внимателно контролирани.

В областта на правата на промишлена собственост, основното развитие е свързано с представянето на българската кандидатура за присъединяване към Мюнхенската Конвенция в края на 1997 г.

В областта на фирменото право, с приемането на Закона за чуждите инвестиции на 10 октомври 1997 г. беше направена още една крачка по пътя на привеждането в съответствие на българското законодателство съгласно Втора, Единадесета и Дванадесета директиви.

Що се отнася до счетоводството - постигната е по-висока степен на съвместимост с правото на ЕС. През 1998 г. беше приет Закон за изменение и допълнение на Закона за счетоводството, който цели по-нататъшно сближаване на националното счетоводно законодателство с изискванията в Четвърта, Седма и Осма счетоводна директиви.

Бяха предприети първоначални стъпки за въвеждането на концепцията за защита на информацията, както и подробен план от законодателни мерки. Неотдавна България подписа, но още не е ратифицирала, Конвенция No 108 на Съвета на Европа за защита на персоналната информация.

Четирите свободи

Свободно движение на стоки

Освен постигнатите известни институционни подобрения и извършената подготвителна законодателна работа, включително и по прилагането на стандартите на ЕС като български държавни стандарти, по отношение на стандартизацията и оценката на съответствието е осъществен малък напредък. Необходимо е Комитетът по стандартизация и метрология да продължи работата си по посока на въвеждането на открита и изцяло приложима структура за развитието на стандартите. Все още предстои постигането на функционална независимост и цялостна прозрачност. Неотдавна беше създадена Национална служба за акредитация.

В българското гражданско законодателство все още не е въведена концепцията за гражданска отговорност за вредите, нанесени от дефектна продукция.

Не е въведена правната база за приемането на Директивите на новия подход. Бяха извършени някои подготвителни дейности за привеждане в съответствие с Директивите на новия подход на секторите на играчките, обикновените съдове под налягане, строителните материали и медицината.

През април 1998 г. беше приет Закон за измерванията. Той се отнася за измервателните инструменти, които са предмет на задължителен метрологичен контрол.

Свободно движение на капитали

България не е либерализирала напълно насочените навън капиталови сделки, тъй като те са предмет на лицензиране. При инвестициите, насочени към страната, не съществуват различия за чуждите и местните капитали.

Както беше споменато по-горе, през 1997 г. бяха увеличени ПЧИ. През октомври 1997 г. беше приет нов Закон за чуждите инвестиции, който урежда националното третиране на чуждите инвестиции и опростява процедурите за тяхната регистрация. Чуждите инвеститори могат свободно да изнасят своите печалби. Законът предлага в определени случаи освобождаване от такси и данъци, както и преференции, по-специално за приоритетни инвестиционни проекти. Съществуват обаче проблеми с прилагането на закона и предоставянето на концесии на чужди инвеститори.

Съгласно новия закон, конституционният проблем на чуждите фирми, които не можеха да закупуват земя, е до голяма степен решен, като съвместните предприятия, или стопроцентовите чужди предприятия, регистрирани по българските закони, вече могат да купуват земя.

Свободно движение на услуги

След икономическата криза от 1996/97 г. бяха предприети редица мерки за реструктуриране на финансовия сектор и за засилване регулирането на пазара на банковите и финансови услуги.

Стартира процесът на приватизация в банковия сектор, но скоростта набрана в тази област следва да се поддържа. Една от четирите приватизационни процедури, които трябва да бъдат приключени тази година, вече е завършена. Повишените капиталови изисквания, наложени по отношение на банките, могат да доведат до консолидация на сектора, и особено на малките частни банки.

Съществуващата в настоящия момент система на плащания в България не може да се счита за достатъчно развита и ще бъдат необходими по-нататъшни реформи, и по-специално обща система за разплащане в реално време, която да бъде приведена в съответствие със системите на Съюза. Регулирането на банковия сектор беше засилено чрез приемането на нов Закон за банките. Този закон беше допълнен от редица изменения на всички основни правила за банков надзор (собствени фондове, процент на ликвидност, лоши дългове и т.н.), въведени през юли 1997 г. Законодателството по депозитните гаранции беше прието през април 1998 г.

На 9 юли 1998 г. Парламентът гласува нов Закон за борба с прането на пари, заменящ закона от 1996 г., който беше непълен и никога не беше прилаган.

Беше постигнат бърз напредък по отношение на сближаването на законодателството, особено във връзка с банковия надзор. Необходимо е обаче известно време за да се прецени как законодателната рамка ще се прилага на практика.

Известно развитие беше постигнато и в пазара на ценни книжа, въпреки че засега той остава относително тесен. Започна да функционира българската фондова борса, въпреки че търговията е все още ограничена. Капиталовата наличност и дейността на инвестиционните фирми бяха предмет на две нови разпоредби приети в края на 1997 г.

В резултат на трансформирането на бившите приватизационни фондове в инвестиционни фондове се повиши броят на инвестиционните посредници. Комисията по ценните книжа и Фондовата борса също издаде лицензи на известен брой банки и инвестиционни фондове, които да изпълняват функциите на инвестиционни посредници.

В областта на привеждането на застрахователното законодателство в съответствие с европейското законодателство (acquis) беше постигнат напредък, но застрахователният пазар е все още слабо развит. Към Министерството на финансите беше създаден специален Национален застрахователен съвет, който ще се занимава с предоставянето и отнемането на правомощия и застрахователен надзор.

Съществува опасност от монополизация на пазара от страна на бившите държавни застрахователни компании, тъй като изискванията за получаване на лиценз са много високи.

Свободно движение на хора

(а) Свободно движение на хора, свобода на установяване и взаимно признаване на дипломи и квалификации

В известна степен беше усъвършенствувана правната база касаеща свободното движение на чужди граждани и техните права да упражняват бизнес.

По отношение на взаимното признаване на дипломите и професионалната квалификация, след 1997 г. беше постигнат определен напредък с предприемането на законодателни реформи, главно в областта на професиите, свързани със здравеопазването. От октомври 1997 г. беше въведено специализирано обучение в сферата на общата медицинска практика.

(б) Премахване на проверките на /гражданите на вътрешните граници

България постигна напредък в тази област, особено по отношение на имиграцията, граничния контрол, подписването на договори за реадмисия и сигурността на документите. Постигнатите резултати при издаването на визи са отчетени в раздел "Правосъдие и вътрешни работи".

Конкуренция

На 12 май 1998 г. влезе в сила нов Закон за защита на конкуренцията, който замени предишния закон от 1991 г. Новият закон съдържа основните

концепции на антитръстовите правила на ЕС и подробни процедурни правила за тяхното прилагане. Изпълнителните правомощия на Комисията за защита на конкуренцията (КЗК) бяха засилени особено чрез правото ѝ да налага санкции в случаи на погазване на закона. КЗК изготви методика за определяне на съответен пазар на базата на законите на Общността. Въпреки това, във връзка с новия закон съществуват някои неуточнени моменти, възникнали в резултат на решението на Конституционния съд от 29 септември 1998 г. относно конституционността на някои разпоредби на закона.

Приемането на новия Закон за защита на конкуренцията - един краткосрочен приоритет, залегнал в Партньорство за присъединяване - е важна стъпка към изграждането на ефективна система, която да гарантира спазването на законите на конкуренцията в България. Трябва да се продължи с по-нататъшното привеждане в съответствие с принципите на вторичното законодателство на Общността. Важно е също така да се предприемат необходимите действия за ефективно прилагане на закона. В частност е необходимо да бъдат предоставени фондове за обезпечаване на специализирано обучение на експертите по конкуренцията, както и да се информира обществеността за новите законодателни разпоредби.

Бяха предприети стъпки за засилване дейността на КЗК. По-конкретно, беше разработена нова структура и процедури и се извършва набиране на квалифицирани кадри. На 7 октомври 1997 г. Съветът по асоцииране прие Правилник за изпълнение на разпоредбите__ по конкуренцията от Европейското споразумение, приложими за съответните дейности.

През декември 1997 г., в Министерството на финансите беше създадено отделно звено, носещо отговорност за наблюдението и контрола на държавните помощи в България.

Новият Закон за конкуренцията съдържа раздел, в който КЗК се упълномощава да се произнася по приемливостта на определените за държавни помощи проекти. Разпоредбите, касаещи контролирането на държавната помощ, следва обаче да бъдат допълнени и уточнени, както от гледна точка на специфичните условия за приемливост на държавните помощи, така и от процедурна гледна точка. Необходимо е специфично обучение по въпросите на държавните помощи.

Започна работата по създаването на актуализиран списък на държавните помощи. Първият годишен доклад за държавните помощи беше представен на Комисията през юли 1998 г. Необходими са съществени подобрения в бъдещите доклади за да се постигне едно основно ниво на съпоставимост с прегледите, изготвяни в ЕС.

Заклучение

Постигнат е напредък в изпълнението на краткосрочните приоритети от Партньорство за присъединяване, особено в областите на интелектуалните и индустриални права и финансовите услуги. Въпреки това, все още остава в сила главното ударение поставено в оценката от 1997 г. относно способността на България да приеме европейското законодателство

на Вътрешния пазар. Степента на постигнатия напредък все още изисква значителни и постоянни усилия както в областта на сближаването на законодателството, така и за създаването на структури за неговото прилагане, особено по отношение на държавните поръчки, индустриалната собственост, защитата на информацията, стандартизацията и сертификацията и Новия подход, които засега се намират на един ранен етап на развитие.

България е постигнала напредък в приемането на законодателната основа на антитръстовите правила. Службата за защита на конкуренцията трябва да бъде подсилена за да осигурява ефективно прилагане на новия Закон за конкуренцията.

Допълнителни усилия са необходими във връзка със завършването на законодателната рамка за наблюдение на държавните помощи и създаването на актуализиран и цялостен списък на държавните помощи. Едновременно с това, трябва да се обучават експерти по практическото изпълнение на държавните помощи.

3.2. Иновации

Информационно общество

България участва в Комитета по информационното общество на високо равнище и активно подпомага развитието на информационното общество. През февруари 1998 г. беше създаден Координационен съвет по проблемите на информационното общество. Частният сектор в информационните технологии показва засилена активност и повишено ниво на саморегулиране. Въпреки това е необходимо България да прилага съвременна политика към информационния технологичен сектор (от гледна точка на митническите тарифи, данъчната политика и т.н.).

Въпроси на образованието, обучението и младежта

Законът за висшето образование от 1995 г. даде основата за продължаване на реформата през 1997 и 1998 г. в университетското образование, насочена към привеждането на системата в съответствие с практиката на държавите-членки на ЕС. Процесът на реформи включва унификация на автономните университети, връзка между бюджетните субсидии и резултатите, и въвеждане на модерна система за управление.

Най-новите дейности през 1998 г. включват създаване на Национална агенция за оценка и акредитация и изменения в Закона за народната просвета. Министерството на образованието и науката подготви проект за

Национална стратегия за образование и информационни и комуникационни технологии и национална концепция за професионалното образование и обучение, и одобри рамка за Националната програма за образование за възрастни.

От 1 януари 1999 г. България ще участва в три програми на ЕС - "Младежта за Европа", "Сократ" и "Леонардо".

Научно-изследователска дейност и технологично развитие

През юни 1998 г. България подаде молба за пълно асоцииране към Петата рамкова програма. Бяха проведени два кръга разговори за проучване, насочени към подготовката на преговорите.

Научно-изследователската дейност не се споменава като приоритет в Националната програма за приемане на европейското законодателство (acquis).

Телекомуникации

В сектора на телекомуникациите България е постигнала прогрес. Беше приет нов Закон за далекосъобщенията, който включва въвеждането на либерализиран режим за всички дейности в сектора на българските телекомуникации с изключение на онези, които са свързани с осигуряването на гласови телефонни услуги и отдаване под наем на телефонни линии. По силата на Конституцията, тези дейности ще бъдат под държавен монопол до 31 декември 2002 г., в съответствие с правилата на СТО.

Доставчиците на мобилни телефонни услуги са или частни, или смесени - частни и държавни. През последната година не бяха издадени нови лицензи за телекомуникационни услуги.

Следва да бъдат увеличени чуждите инвестиции, да бъде създаден независим регулаторен орган и да бъдат въведени открити процедури за лицензиране и концесия.

Аудио-визуални средства

Трябва да бъдат положени усилия за разработване на модерна законодателна рамка, която да отговаря на изискванията на директивата за "Телевизия без граници" и за създаване на благоприятни условия за развитието на частните емисии, покриващи всички форми на предаване и гарантиращи основните свободи, залегнали в Европейската конвенция по правата на човека. Законът за телевизията (септември 1996 г.) беше несъвместим с европейското законодателство (acquis). Той беше обявен за неконституционен и всъщност никога не влезе изцяло в сила. Нов медиен

закон беше приет от Парламента, но и той е несъвместим с европейското законодателство в областта на аудио-визуалните средства.

Заклучение

Постигнат е напредък в областта на телекомуникациите и образованието. Въпреки това, все още са необходими усилия в аудио-визуалния сектор.

3.3. ИКОНОМИЧЕСКИ И ФИСКАЛНИ ВЪПРОСИ

Икономически и валутен съюз

България постигна известен прогрес по отношение на подготовката за участие в Икономическия и валутен съюз.

С въвеждането на валутния борд през юли 1997 г., бе отбелязан напредък в макроикономическата стабилизация, а инфлационното финансиране на бюджетния дефицит от страна на централната банка беше окончателно прекратено. Валутният курс беше привързан към германската марка в съотношение 1.000 лева/1 DEM. На 1 януари 1999 г. , съществуващият курс към немската марка ще бъде заменен с еквивалентния курс към на еврото.

От юли 1997 г. монетарната политика на Българската Народна Банка се съобразяваше с изискванията на валутния борд, който установи независимост на банковата система от правителството и останалите държавни институции. Националната банка укрепя чрез налагане на ефективни регулативни и надзорни мерки стабилността на банковата система. Въпреки това, необходими са много допълнителни усилия, за да се ускори и задълбочи реформата във финансовия сектор.

Данъчно облагане

След публикуването на мнението на Европейската комисия България продължи процеса на сближаване на своето законодателство по ДДС с това на Съюза. Последните промени, които влязоха в сила през м. август 1998 г. са свързани с въвеждането на специална схема за стоки втора употреба; въвеждането на механизъм за възстановяване на данъчните кредити, подобен на схемата, въведена в страните-членки, и схема за възстановяване на ДДС на чуждестранните туристи.

Необходимо е да се положат допълнителни усилия за дефиниция на обхвата на данъчно облагаемите стоки и осигуряване на информация относно администрирането и събирането на ДДС, както и на схема за възстановяване на ДДС на чуждестранните лица, които подлежат на данъчно

облагане в България, но не са установени в страната. Нужни са подобрения в административния капацитет и механизми за административно сътрудничество и взаимопомощ.

В момента България е в средата на пътя на законодателната реформа на своята акцизна данъчна система. Както бе отбелязано в Мнението на Комисията, все още съществуват значителни разминавания между българската акцизна система и изискванията на Общността. Необходимо е да се създаде система за данъчни складове, а също така да се постигне изравняване на адвалорните акцизи, както и на стоките, предмет на облагане с акцизи в Общността.

Статистика

Националният Статистически Институт /НСИ/ определи основните области, в които са необходими промени и поправки в националното законодателство с оглед сближаването му с това на ЕС.

Административните структури, чиято задача е да прилагат на практика и да утвърждават европейското законодателство, на първо място Националният Статистически Съвет /НСС/ са изградени в преобладаващата си част. Важно е да се отбележи, че НСС играе водещата роля в практическото въвеждане и прилагане на законодателството на ЕС в цялата статистическа система. Отбелязан е напредък в сътрудничеството между НСС и Министерството на Земеделието. Също така констатиран е прогрес и в законовото приемане на повечето стандартни за ЕС статистически класификации в началото на 1998 г. Необходимо е да се подобри външнотърговска статистика, транспортната статистика, регионалната статистика, националните отчети, бизнес статистиката и свързаните с бизнеса проучвания, и на последно място - селскостопанската статистика.

3.4. Секторна политика

Промисленост

Индустриалната политика е в съответствие с Програма България 2001 на правителството. Структурната реформа в областта на индустрията се прилага на практика успоредно с приватизационния процес. Народното събрание одобри и прие закони в областта на приватизацията, чуждестранните инвестиции и конкуренцията. Средносрочните програми включват специална програма за ускоряване на приватизацията на държавните предприятия, уеднаквяване на законодателството и интегриране във вътрешния пазар на Европа. Останалите цели включват реструктурирането на стратегически сектори, привличане на чуждестранни инвестиции, подкрепа на малките и средни предприятия.

България се придържа към принципа на хоризонталната индустриална политика - специални програми за реструктуриране се прилагат в някои сектори, като например стоманодобивната и фармацевтичната промишленост и отбраната. Водещият принцип в тези програми е да се осигури жизнеспособност на тези отрасли в условията на пазарна икономика и алтернативна заетост за съкратените работници. Основните принципи на българската индустриална политика като цяло съответстват на конкурентния принцип на промишлеността на ЕС, но е необходимо още много да се работи, за да се реструктурира тежката промишленост и да се премине към уеднаквена система за оценяване, съвместима с изискванията на ЕС.

Приватизацията на големите предприятия бе ускорена в редица сектори. Вторият етап на масовата приватизация се състоя през 1998 г. През м. октомври 1997 г. бе приета амбициозна приватизационна програма, основаваща се на продажбата на големи дялове на стратегически инвеститори. Тази програма осигури приватизацията на 38% от държавните акции преди края на 1998 г. и на още 78% до края на 1999. Субсидирането на не печелившите предприятия ще бъде прекратено през 2001 г. /109 губещи държавни предприятия бяха ликвидирани в периода май 1997 - август 1998 г./ Приет беше нов закон за чуждестранните инвестиции, свързан с цялостната регулативна система, а началото на втория етап на масовата приватизация бе дадено през м. юли 1998 г.

Приватизацията и модернизацията на промишления сектор се нуждае от чуждестранни стратегически инвестиции. Дейността на правителството е насочена към подобряване на инвестиционния климат и гарантиране на приток на преки чуждестранни инвестиции.

През декември 1997, България поиска да се допълни Протокол 2 на Европейското споразумение, което да позволи отпускането на държавни субсидии за реструктурирането на стоманодобивния сектор. България е в процеса на изготвяне на план за реструктуриране на този сектор. За съжаление, възникват сериозни въпроси във връзка с неговата дългосрочна жизнеспособност и съвместимостта на този план с критериите на ЕС за реструктуриране. Напредъкът в другите сектори включва програмата за реструктуриране и приватизация на отбранителната промишленост и реструктурирането на енергийния сектор.

Заклучение

Правителствената програма за структурна реформа е започнала да подобрява рамката за модернизиране на индустрията. Редица сектори, обаче продължават да бъдат изправени пред значителни проблеми в реструктурирането и адаптирането си към пазарни условия. От особено значение е ускоряването на приватизационния процес и установяването на устойчиви и конкурентноспособни индустриални структури. Законодателството по ДДС и създаването на адекватните структури за прилагане и събиране на данъците остава трудно предизвикателство. Необходимо е и по-нататъшно сближаване на акцизните сборове с тези на ЕО.

Селско стопанство

Положение на селското стопанство

В миналото селското стопанство обезпечаваше 11-13% от общия национален продукт, но кризата от 1996/97 го превърна в единствения сектор, в който общият продукт намаля с около 30% в края на 1997 г. В резултат, делът на селското стопанство в БВП възлизаше на около 26% през 1997 г. Възстановяването на сектора се дължи главно на благоприятната реколта на зърното, въпреки че в животновъдството също се наблюдават признаци на стабилизация.

Недостигът на селскостопанска продукция на вътрешния пазар /предимно млечни продукти/, забраната за износ на определени продукти /предимно маслодайни семена/ и високите експортни такси, доведоха до намаление от 25% в износа на селскостопанска продукция за 1997 г. Пониските мита върху вноса на зърно и месо позволиха да се стабилизира цялостният внос на селскостопанска продукция. Търговията със селскостопанска продукция намаля наполовина, като достигна до 200 МЕКЮ.

Селскостопанска политика

Успешно напредва процеса на връщането на земята. До юли 1997 г., 75% от земята на бившите собственици бяха върнати на наследниците им. Засега обаче, са издадени нотариални актове за едва 22% от реституираната земя. Продължава да бъде на дневен ред изготвянето на унифициран кадастър, тъй като неговата липса пречи на активизирането на пазара на земя и спъва процеса на реструктуриране на земята.

От средата на 1997 г., реструктурирането и приватизацията на агрохранителния сектор отбеляза значителен прогрес, но делът на държавната собственост е все още висок /около 60%/, особено в отделни сектори /месопреработване, производството на консерви и захар, винарската промишленост/.

Бяха вдигнати всички експортни забрани, премахнати бяха експортните такси върху зърното и зърнените продукти, слънчогледа и растителните масла, но някои експортни такси /включително върху живи животни и кожи/, все още съществуват.

Елиминиран беше контролът върху размера на печалбата и максималните цени. Процесът на либерализиране на цените, започнал през 1990 г., ще бъде доведен до успешен край едва с премахването на т.нар. "договаряни цени", въведени в средата на 1997 г.

Около 650.000 тона от зърнената реколта за 1997 г. бяха изкупени /главно от държавата/ по системата за "минимални цени", чрез заеми, гарантирани от правителството. Последвалото поевтиняване на зърното в

световен и национален мащаб създаде големи финансови трудности за държавните банки и фирмите, изкупуващи зърното, което показва необходимостта от по-сериозно развитие на тази област.

На този етап на ранно реструктуриране на селското стопанство и хранителния сектор, България все още не е внедрила специалните регулативни схеми на общия пазар на ЕС. Наскоро приетият закон за подкрепа на фермерите има за цел да създаде една цялостна мрежа за разширена помощ по отношение на фермерите по време на прехода към по-ефективно, пазарно ориентирано земеделие. През 1995 г. бе създаден държавен фонд, който да разпределя директните субсидии и краткосрочните преференциални кредити за определени видове производство.

Географското положение и икономическата ситуация на България поставя сериозни изисквания пред държавните и частни служби и организации, отговорни за контрола, инспектирането и категоризирането на ветеринарните, фитосанитарни и свързаните с общественото здраве изисквания и стандарти.

Хранителната промишленост страда от недостиг на модерно оборудване, опит в прилагането и познаване на необходимите качествени стандарти, определяни от экспортните пазари. Българските предприятия все още изпитват затруднения при пълното приравняване към здравните изисквания на ЕС при вноса на животни и животински продукти. Цялостните подобрения, необходими за пълно съобразяване с европейското законодателство, ще изискват и занапред значителни ресурси и реструктуриране на сектора.

Не са създадени специални мерки за потребителските организации. В това отношение изключение представляват 17-те работни групи към всеки един от основните сектори на селското стопанство, създадени от правителството. Те имат за цел да наблюдават начините, по които страните членки прилагат общата селскостопанска политика, както и да препоръчват най-подходящите за Българските условия варианти.

Заклучение

Постигнатият напредък по отношение на краткосрочните приоритети в Партньорство за присъединяване е окуражаващ.

Отбелязан е напредък по отношение на либерализацията на цените на селскостопанските стоки, износните мита и неколичествените ограничения на износа. Ограничен е прогресът в приватизацията на хранително-вкусовата промишленост и в сближаването на законодателството.

Необходими са допълнителни усилия в подкрепа на аграрната реформа, за развитие на активен пазар на земята и засилване на междуведомственото сътрудничество за създаване на унифицирана система за регистриране на земята. Особено внимание трябва да бъде отделено на ветеринарния и фитосанитарния сектор.

Рибно стопанство

В областта на рибното стопанство не бе отбелязан особен напредък, като се изключи създаването на няколко институции, които да се занимават с неговата инфраструктура

Що се отнася до практическото приложение, трябва да се създадат административни структури, приемственост и контролиращи механизми, които да се приложат към обичайните практики в рибовъдството. Сред необходимите мерки, които се налага да бъдат взети, е управлението на ресурсите, поддръжката на риболовния флот и прилагането на структурна стратегия за целия сектор. Трябва да се приложат и схемите за пазарно управление и събирането на статистически данни, както вече беше отбелязано в Мнението на ЕС за здравеопазването, хигиената и околната среда.

Енергетика

България продължава да приспособява енергийния си отрасъл, макар и със сравнително бавни темпове, към правилата за конкуренцията на ЕС и изискванията на вътрешния енергиен пазар. В тази връзка, правителството наскоро прие Стратегия за развитието на енергийния отрасъл до 2010 г. и План за действие за първия етап - до 2001 г. Трябва да се отбележи, че растежът на капацитета на енергопроизводството се основава върху прогнози за търсенето, което очевидно е доста голямо. Стратегията се базира върху постоянния растеж в енергопроизводството, но това не отговаря на прогнозите за търсенето. Първият етап на енергийната стратегия /до 2001 г./, въпреки че поставя акцент главно върху енергийния сектор, вероятно ще осигури солидна база за реформа, като, между другото, се стреми да премахне монополите, да намали ролята на държавата в отрасъла и да реструктурира предприятията.

Постигнат бе известен прогрес в прозрачността на цените на енергията, но България все още се нуждае от ясна политика на енергийно ценообразуване, като преди всичко трябва да приравни цените в сектор енергетика, които не са образувани на база себестойност и са субсидирани /най-вече за предприятията/. Има планове за реформа на отраслите на електричеството и твърдите горива, както и в областта на енергийната ефективност, но засега напредъкът в газовия и петролен отрасъл е доста муден. Последните не се споменават в стратегията, а информацията за количеството на петролни запаси, все още отсъства. България играе активна роля в регионалната енергийна мрежа.

Споразумението за ядрена безопасност /СЯБ/, което България подписа, предвижда преждевременното затваряне на първите четири блока на АЕЦ "Козлодуй" при определени условия, които по първоначално преценка трябваше да бъдат изпълнени да 1998 г. Партньорството за присъединяване изисква да се дадат реалистични обещания за затварянето

на реакторите, в съответствие с СЯБ. Според енергийната стратегия на България, затварянето на Първи и Втори блок на АЕЦ "Козлодуй" ще стане реалност след модернизиранието на Пети и Шести блок /това се очаква да стане около 2004 г./, а на Трети и Четвърти блок - след 2010 г. Тези намерения не съответстват с международните ангажименти на България по линия на СЯБ. Комисията счита, че България трябва да се съобразява с тези ангажименти и да затвори първите четири блока веднага след модернизиранието на Пети и Шести блок.

Беше осъществена краткосрочна програма за безопасност на първите четири реактора. Започнаха подготвителни работи по модернизацията на Пети и Шести блок, както и шестнайсет месечна програма за основно инженерно обезпечаване.

Българският комитет по ядрена безопасност /КИАЕМЦ/ не разполага с необходимия брой кадри, което му пречи да изпълнява пълноценно функциите си. Създадени са фондове за третиране на отпадъците и извеждане на реакторите от употреба.

Заклучение

Напредъкът на България в осъществяването на средносрочните приоритети в Партньорството за присъединяване в енергийния сектор не бе достатъчен. Необходимо е да се ускорят усилията в енергийния сектор с цел подготовка за интегриране с ЕС, въпреки че е постигнат известен напредък в подготовката на рамката на присъединяване. България трябва да гарантира ранното затваряне на Блокове 1-4 на основа на СЯБ и взаимно договорена реалистична рамка. По отношение на блокове 5 и 6 програмата за модернизиране трябва да бъде осъществена по такъв начин, че да съкрати цялостната продължителност на работата. Прилагането на СЯБ се нуждае от допълнителни ресурси и средства, за да могат да бъдат осъществени задълженията и отговорностите.

Следните въпроси се нуждаят от специално внимание:

- ефективно приемане и прилагане на секторните закони и планове за реформи (включително установяването и функциониране на регулативните органи с цел адаптиране към вътрешния енергиен пазар);
- структурна реформа на цените и тарифите, насочени към прозрачни и основани на действителните разходи цени на енергията;
- готовност за справяне с извънредни ситуации (включително създаването на задължителни запаси от нефт), енергийна ефективност и качествени горива;
- преструктуриране и държавна намеса в сектора на твърдо гориво.

Транспорт

От 1997 България ускори процеса на хармонизиране на законодателството.

Във връзка с гражданската авиация, Законът за гражданската авиация, приет от Народното събрание, има за цел да приложи основните изисквания на ЕС в областта. Подготвят се и други регулативни механизми във връзка с лицензирането и получаването на сертификати. Текущите преговори във връзка с достъпа да позора на този отрасъл ще осигурят необходимата рамка за детайлно очертаване на мерките, които България трябва да вземе, за да осигури хармонизирането с европейското законодателство, като се посочат и подходящи срокове.

Що се отнася до пътния транспорт, Народното Събрание прие Закона за пътния транспорт, който се занимава с условията на опериране на транспортните, товарни и пътнически услуги. Той е в съгласие с изискванията на Общността, свързани с достъпа до пазара и допускане до професията.

Текущите преговори по условията за транспортиране на стоки по шосе и случайните международните автобусни превози на пътници ще трябва да предложи възможност за определяне на подходящ средносрочен график срокове за изпълнение на приоритетните изисквания на Общността в тези области.

България прилага активно Програмата за пътната инфраструктура. В Оценката на потребностите в областта на транспортната инфраструктура /TINA/, бяха определени приоритети за железопътната и пътна мрежи, като се изпълняват критериите, очертани от Насоките за развитие на транс-европейската транспортна мрежа. Приносът на България към регионалното сътрудничество, чиято цел е да се подобрят връзките със съседните страни, също нарастна. Необходимо е да се вземат допълнителни мерки в областта на морската сигурност.

Заклучение

Въпреки че процесът на хармонизиране, осъществяван от България вече отбелязва напредък за някои от видовете транспорт, ще са необходими допълнителни усилия, включително и усъвършенстване на административните структури.

България трябва да бъде насърчена да подготви подробна рамкова програма изграждането на необходимите структури за прилагане на достиженията на правото на ЕС, включително и нуждата от квалификация в областите, където това е необходимо, а също така и изграждане на обща глобална стратегия по финансиране на инфраструктурата, ангажираща Европейския съюз, международните финансови институции и частния сектор.

Малки и средни предприятия

България направи първите си, обнадеждаващи стъпки, в тази сфера. През юли 1997 г. българското правителство прие Национална стратегия за стимулиране развитието на малките и средни предприятия. Освен това, беше създадено Агенция за малките и средни предприятия. Националната стратегия включва точно определени цели, които в краткосрочен план изглеждат доста амбициозни и вероятно ще трябва да бъдат преразгледани към края на годината.

Очаква се България да бъде присъединена към програмата на Общността за малките и средни предприятия чрез третата Многогодишна програма за малките и средни предприятия /1997-2000 г./.

Ограниченията на европейското законодателство, характерно за предприемаческата политика, е само част от предизвикателството, което предстои през следващите няколко години. Ясно е, че ще са необходими големи усилия за укрепване на развитието на частния сектор, който се състои главно от малки и средни предприятия.

Като цяло, още е рано да се правят заключения относно конкретния напредък, като се има предвид фактът, че все още не са приети закони във връзка с конкретните мерки, но по всяка вероятност България няма да има проблеми с приемането на европейското законодателство.

3.5. Икономическо и социално сближаване

Трудова заетост и социални въпроси

В един от договорите за социално партньорство, подписан между правителството и най-големите синдикати, е отбелязано, че са необходими съвместни усилия за подобряване на социалния диалог. Направени са стъпки за създаване на Икономически и социален съвет. Налице е все по-силното осъзнаване на общата отговорност в процеса на интегриране на страната в ЕС. Въпреки това, поради определени предубеждения и недостатъчно развитите синдикати, все още преобладават тристранните споразумения, а независимите двустранни споразумения между социалните партньори са по-скоро изключение, отколкото масова практика. Като цяло, подкрепата от страна на синдикатите на правителствената икономическа политика, отслабна през последните месеци.

Създадена бе Национална служба по заетостта, която представлява национална мрежа от 9 регионални, 122 местни и 3 пътуващи агенции по заетостта. Стратегиите на трудовия пазар изискват по-ясно формулиране на целите и приоритетите, особено във връзка с подготовката на квалифицирани кадри.

Приемането на закона за защита от безработицата и поощряване на заетостта е стъпка към по-ясното дефиниране на стратегиите на трудовия

пазар, в това число активните стратегии и квалификацията по интереси. Въпреки това, все още не е достатъчен институционалният и кадрови капацитет, необходим за практическото прилагане на този закон. При все че принципът на равноправието е залегнал в българската конституция, няма достатъчно доказателства за конкретни мерки с цел практическо осъществяване на този принцип.

Броят на безработните намаля от 14,2% през юли 1997 г. на 11,0% през юли 1998 г., въз основа на регистрираните безработни, но дали това е показател за структурно подобрене, тепърва трябва да се докаже. Големият брой дългосрочни безработни продължава да бъде особено важен проблем, като едновременно с това се наблюдава задълбочаване в неравнопоставеността между отделните региони, а броят на безработните сред представителите на малцинствата и хората с увреждания е твърде голям.

В областта на социалната защита, провежда се цялостна реформа, чиято цел е дългосрочната финансова стабилност на застраховането, както чрез финансова стабилизация на Националния осигурителен фонд и Националния осигурителен институт, така и чрез приемането на законодателство, което да регулира доброволните и професионални пенсионни фондове.

Значителна част от населението продължава да живее в бедност, срещу която сегашното ниво на социални помощи предлага недостатъчна защита.

Във връзка с реформата на системата на здравеопазването, през юни 1998 г. бе приет за Здравното осигуряване, но той все още не е влязъл в сила. Законът предоставя задължителен пакет от здравни услуги и допълнителна доброволна здравна застраховка, която да покрива извънредните услуги.

През декември 1997 г. беше прието ново рамково споразумение за здравето и безопасността на работното място, като стъпка към хармонизирането с европейското законодателство. Законът предвижда условия за създаването на национални, дъщерни и регионални съвети, които да се занимават с условията на труда и създаването на икономически стимули за подобряване на здравето и безопасността на работното място. В тази област, институционалният капацитет, както и финансовите средства трябва да бъдат увеличени, за да се повиши степента на съобразяване с нормите на Общността.

Що се отнася до сферата на труда, основното събитие беше приемането на новия Закон за защита от безработицата и поощряване на заетостта, който замени редица разпоредби от Закона за труда от 1986 г.

Заклучение

В социалната сфера, българското правителство все още е изправено пред огромни проблеми, а именно: ширещата се бедност и незадоволителното състояние на здравеопазването, което има нужда от нови ресурси.

В областта на социалния диалог, необходим е по-активен диалог и създаване на представителни и автономни синдикати и съюзи, не само на национално ниво, но и на нивото на предприятието, с оглед на изискванията за информация и консултации, които са включени в списъка на директивите на трудовия закон. От съществено значение за подобряване на здравеопазването, здравето и безопасността на работното място, и трудовия пазар като цяло, е хармонизирането на законодателството, свързано с тези сфери, увеличаване възможностите на институциите и увеличаване на финансовите ресурси.

Регионална политика и сближаване

Според Становището, България все още не разполага с капацитет за участие в структурната политика на ЕС и е необходимо да се проведат значителни реформи за създаване на административна структура и бюджетни процедури за регионална политика. България вече започна да разглежда тези приоритети. Започна провеждането на териториалната реформа, което ще доведе до създаването на 28 области.

Оперативната структура на България за регионална политика се нуждае от допълнително развитие от страна на съответното министерство. Въпреки, че Министерството, отговорно за регионалната политика, изпълнява координираща роля, все още са под въпрос възможностите на Съвета по регионално развитие да осигури необходимата координираща дейност между отделните министерства. Засега ролята му е главно консултативна. Финансовите процедури са подобрени, но е необходимо допълнително да се утвърдят. Финансовите инструменти са ограничени, но все още е трудно да се даде оценка на възможностите на България за съфинансиране, тъй като засега е трудно да се определят разходите по цялостното развитие. Процедурите по наблюдение и контрол също трябва да бъдат усъвършенствани.

Заклучение

Въпреки че България е постигнала известен напредък по отношение на създаването на основата на своята регионална политика, значителен прогрес все още е необходим преди страната да бъде готова за участие в структурната политика на ЕС.

3.6. Качество на живота и околна среда

Околна среда

От 1997 г., България постигна известен напредък в приемането на закони с цел хармонизиране на законодателството на страната с това на ЕС. Постепенно се създава по-добро разбиране за важността на проблемите на околната среда, а програмите в областта на околната среда стават част от приватизационните сделки. Разработват се стратегически планове за осъществяване и прилагане, но те следва да бъдат практически реализирани. Министерството на околната среда и водите, което все още не разполага с необходимия персонал, трябва да бъде реструктурирано.

С приемането на новия Закон за третиране на отпадъците бе отбелязан напредък във въвеждането и приложението на европейското законодателство в секторите на отпадъците и въздуха, но все още не е приет Правилник за неговото приложение. Приети бяха подзаконови актове за прилагане на стандартите за чистотата на въздуха, допустими нива на емисии от стационарни източници и замърсяването на въздуха от промишлените предприятия. Наложително е приемането на Правилник за прилагането на новия Закон за третирането на отпадъците.

Директивата за замърсяване на въздуха от промишлени предприятия е приета частично като националните изисквания остават неясни. В процес на създаване е национална система за контролиране на въздуха и водите, но практическото ѝ приложение е все още в ранна фаза.

Същевременно, понастоящем все още не е прието европейското законодателство в областта на водите, контрола на замърсяванията и управлението на риска. Директивата за азбеста е приета частично, а всички останали изисквания на ЕС, свързани с генетично модифицираните организми и химикалите, предстои да бъдат въведени.

Не е отбелязан напредък в сближаването с европейските директиви за радиационна защита. Липсват необходимите човешки ресурси в КИАЕМЦ. С оглед да се отговори на приоритетите в Партньорство за присъединяване са необходими по-нататъшни усилия за развитие на рамково законодателство, специално в секторите на водите и отпадъците. Съществуват амбициозни планове за приемане и прилагане на европейското законодателство, но практическото им осъществяване ще срещне трудности поради липсата на кадри в Министерството на околната среда и водите. Цялостното приложение ще изисква определянето на по-реалистични срокове от вече предвидените от българска страна.

Заклучение

Отбелязан е известен напредък по отношение на съобразяването с изискванията на краткосрочните приоритети в рамките на Партньорство за присъединяване. Трябва да се положат по-нататъшни настойчиви усилия, преди България да може да поеме всички задължения на членството в областта на околната среда.

Според Оценката, пълното съобразяване със законодателството на ЕС в областта на околната среда ще отнеме по-продължително време. В допълнение към нарастналите широкомащабни инвестиции, в

сътрудничество с международните финансови институции, и основани върху показателите на икономическото възстановяване, България се нуждае от укрепване на административния капацитет на съответните институции, включително на лабораториите по контрола и структурите, ангажирани с практическото приложение. Необходими са и по-нататъшни усилия за въвеждането на рамково и хоризонтално законодателство, както и на програми за сближаване и стратегии за внедряване, особено в областта на водите. Наложителни са по-нататъшни настойчиви усилия по въпросите на управлението на отпадъците по общини и замърсяването на въздуха.

Защита на потребителя

В тази област България постигна ограничен напредък. Ако страната иска да се придържа към законодателството на общността по отношение на защитата на потребителя, което е посочено като средносрочен приоритет в Партньорство за присъединяване, то тя следва да ускори приемането на законодателство за защита на потребителя. Все още е необходимо основните принципи на европейското законодателство да бъдат отразени в българското законодателство. Нужни са също така ефективни институционални структури, които да гарантират прилагането на законодателството. Движение на потребителите ще се развие само ако то получи увеличени средства и подкрепа.

3.7. Правосъдие и вътрешни работи

В своята оценка от м. юли 1997 г., Комисията очерта дейността, която България трябва да осъществи във всички области за да постигне уеднаквяване с европейското законодателство. Основните усилия трябваше да се съсредоточат като цяло в областта на правото на политическо убежище и чуждестранните граждани; граничния контрол и борбата срещу организираната престъпност и нелегалния трафик на наркотици.

Имиграция/граничен контрол

През 1997 г. бе приета цялостна стратегия за борба с нелегалната имиграция и бяха приложени конкретни мерки, като например законовата забрана за създаване на предприятия - "фантоми", закона за чужденците /приет на първо четене/, и закон за документите за самоличност на българските граждани в съответствие в европейските стандарти. Последният беше приложен и допълнен от мерки за откриване на фалшиви документи. Системата за издаване на визи бе значително подобрена благодарение най-вече на създаването на централна база данни, към която имат достъп всички консулски служби. Сключени бяха и допълнителни споразумения за реадмисия.

Системата за граничен контрол е в процес на реформиране. Граничните служби се демилитаризират. По-голямата част от контролно-пропускателните пунктове имат електронна връзка със София, което им помага да предотвратяват влизането в страната на нежелани чужди граждани. Въпреки тези усилия, инфраструктурата на граничните пунктове се нуждае от подобряване, особено на летище София. За България е много важно да проведе тези реформи, за да може да бъде изпълнена молбата на страната за изваждането ѝ от общия списък.

Право на политическо убежище

На настоящия етап България е транзитна страна, но може да се превърне и в страна на крайна дестинация. Създаден е дългосрочен план за приравняване на вътрешното законодателство, включващ и социалното измерение. Законът за политическото убежище, който в момента е в парламента, е първата стъпка в тази посока, но не е в пълно съответствие с европейското законодателство, що се отнася до прозрачността и достъпа до процедурата за получаване на политическо убежище. Има нужда от допълнителни мерки, които да направят връзка между този закон и законодателството, свързано с чужденците и националната идентичност.

Полиция

Борбата срещу организираната престъпност е основен приоритет, доказателство за което е приемането на национална стратегия за борба с престъпността, с която националните власти набелязаха конкретни цели и отделиха финансови средства. Това доведе до създаването на Национална служба за борба с организираната престъпност и разширяване на международно сътрудничество. България подписа споразумение с Турция за борба с тероризма и организираната престъпност.

През м. април тази година беше прието ново законодателство срещу изпирането на пари, което увеличи броят на институциите, от които се изисква да събират и предават съответната информация. Към Министерството на финансите бе създадено специално звено. Въпреки, че има още доста да се направи, политическата воля е налице.

Наркотици

“Балканският път” остава най-известният канал за трафик на наркотици в Европа. Взети бяха мерки за пресичане на транзитния трафик през България. Това стана успоредно с предприемането на стъпки за ограничаване продажбата и производството на наркотици в страната. Международното сътрудничество бе укрепено чрез създаването в София на регионален център за борба с трафика на наркотици в Югоизточна Европа. В него участват Румъния и Гърция.

Създаден бе национален план за борба с наркотиците. В парламента се разглежда законопроект за наркотиците и прекурсорите. Тези мерки ще бъдат засилени от широкообхватна стратегия, включваща укрепването на националния център за информация по проблемите на наркотиците.

Сътрудничество в съдебната област

Направени бяха първите стъпки за присъединяване към трите хагски конвенции по международно частно право, като България представи своята кандидатура.

Предлаганите изменения на наказателно-процесуалния кодекс се основават на принципи, които съответстват на стандартите на ЕС за правна помощ по криминални въпроси и в случаи на екстрадиране. Бяха сключени двустранни споразумения с Кипър, Чешката република, Италия и Турция. На 17 февруари България ратифицира Европейската конвенция за борба с тероризма от 27 януари 1977 г. На 30 април е приет закон относно изпълнение на наказанията, който разрешава работа във фирми при определени условия. Охраната на затворите вече има граждански статут.

Заклучения

България постигна похвални резултати в прилагането на краткосрочните приоритети на Партньорството за присъединяване /борбата с организираната престъпност и граничния контрол/, но ще бъдат необходими още по-упорити усилия за пълното прилагане на европейското законодателство. В бъдеще, тези усилия ще трябва да бъдат подкрепени от решителни действия в две направления с цел постигане на средносрочните цели, а именно:

- законодателството за чужденците и предоставянето на политическото убежище трябва да се приведе в съответствие със стандартите на ЕС, така че да се довърши започнатата работа по създаване на ефективен контрол по границите, една от които ще бъде външна за Съюза;

- предприемане на решителни действия във връзка с осигуряването на достатъчен брой квалифицирани кадри, които да прилагат новото законодателство.

3.8. Външна политика

Търговия и международни икономически връзки

През 1997 г. търговията с ЕС възлизаше на 3.5 милиарда екю, от които износът беше равен на 1.9 милиарда екю /43% от целия износ/, а вносът - на 1.6 милиарда екю /37% от целия внос/.

Като член на Световната търговска организация (СТО), България приключи преговорите по базовите телекомуникации и финансовите услуги и изпълнява задълженията си на член на организацията. В съответствие с тези задължения, в момента България подготвя предложение за започване на преговори за присъединяване към многостранното Споразумение за държавните поръчки.

България предоставя режим на безмитен внос на повечето от стоките произхождащи от развиващите се страни и подкрепя всеобхватната програма на СТО за предоставяне на техническа помощ в търговията с развиващите се страни.

Прилага се споразумението за свободна търговия между България и страните от ЕАСТ. България отмени едностранно митата върху вноса на текстилни стоки от страните от ЕАСТ с цел да се уеднакви митническото облагане с това, прилагано от ЕС. През м. юли 1998 г. България подписа Споразумение за присъединяване към ЦЕФТА, както и Споразумение за свободна търговия с Турция.

Развиващи се страни

България поддържа традиционно добри отношения с развиващите се страни и въпреки финансовите си затруднения винаги е отговаряла на призивите и е взимала участие в инициативите на международната общност за оказване на помощ на развиващите се страни, включително и на хуманитарна помощ.

Република България не е страна по многостранните споразумения с развиващите се страни или на техните интеграционни обединения. Независимо от това, в едностранен порядък, България третира преференциално развиващите се страни на автономна основа, като на 48 от най-слабо развитите страни е предоставила режим на освобождаване или намаляване на вносни мита.

Митници

Новият закон за българските митници беше приет през януари и трябваше да влезе в сила на 7 август заедно със съответните разпоредби за неговото прилагане. Влизането му в сила беше отложено за 1 януари 1999, с оглед да се даде възможност на митническите служители да се запознаят с него. Новият закон въвежда процедури, подобни на прилаганите в Съюза, но правилника за приложението му все още не е напълно приет.

Още е твърде рано да се дава оценка за качеството на законодателството, резултат от тази реформа, както и за възможностите на българските митнически власти да го прилагат ефективно и безрезервно. Разпоредбите на новия закон, касаещи свободните зони изглеждат неясни.

Митническите служби не разполагат с достатъчно власт. Независимо от някои промени, България все още няма единна митническа тарифа. Издава се обвързваща тарифна информация, но системата би могла да се подобри. България не е постигнала достатъчен напредък в подготовката за присъединяване към Конвенцията по общия транзит. Въпреки това, прилагането на новия закон трябва да доведе до създаването на единен административен документ (в съответствие с Единния административен документ на Общността).

България изпълни изискванията на Европейското споразумение като преустанови събирането на такси за митническа обработка на документи.

Правят се усилия за цялостно обновяване на митническата администрация чрез осигуряване на по-добри възможности за квалификация и професионална изява на митническите служители, а така също и на обмен на информация между митническите служби и регионалните и национални власти. Тези усилия трябва да бъдат задълбочени, а централизираният контрол върху митническите служби трябва да бъде засилен.

В момента няма компютъризирана система, която да обхваща митническата процедура в нейната цялост - от подаването на митническата декларация до плащането на дължимата сума. Но в последните месеци бе направено много за създаването на реалистичен план за компютъризиране на митническите служби. От съществено значение е тази инициатива да бъде продължена.

България се намира по пътя на пълното интегриране с пан-европейската система на кумулацията на произхода, което е в резултат на присъединяването към ЦЕФТА и подписването на споразумението за свободна търговия с Турция на 11 юли.

Заклучение

През последните месеци България отбеляза окуражителен напредък в областта на митниците. Администрацията полага всички усилия за бързото приложение на реформите. Предстои да се види дали ще успее да приложи правилно митническото законодателство в съответствие с това на Общността и дали ще успее да изпълни средносрочните приоритети, очертани от Партньорството за присъединяване.

Обща външна политика и политика на сигурността

Активната и конструктивна външна политика на България продължи и през разглеждания период. Новото правителство успя да постави страната в по-широк международен и европейски контекст. То системно привежда позициите си в съответствие с тези на Съюза и, при необходимост, се придържа към изявленията, декларациите и стъпките на ЕС, включително и в контекста на ООН и ОССЕ. Присъединяването към ЕС и НАТО е основният приоритет на българската външна политика.

България продължава да играе активна роля в региона. Регионалната политика на страната в Югоизточна Европа с цел сътрудничество и стабилност е основният ѝ актив. Това предлага добри възможности на Общата външна политика и политиката на сигурност на ЕС да сътрудничи с България, като например подкрепата на “общата декларация” по повод на конфликта в Косово /март 1998 г./. България беше до голяма степен в основата на тази навременна инициатива и това беше оценено положително от страните на Контактната група за бивша Югославия.

Интензивните двустранни връзки на България със съседните страни, тристранният контекст на отношенията с Румъния и Гърция, а също и с Румъния и Турция, допълват многостранното регионално сътрудничество. Подобрили са и отношенията с Бивша югославска република Македония (БЮРМ).

Активното сътрудничество в рамките на ЧИС, на Централноевропейската инициатива, и присъединяването към ЦЕФТА на 1 януари 1999 г. също допринасят за укрепване на стабилността в региона.

България отбеляза напредък и в хармонизирането на своето законодателство по линия на Общата външна политика и политика на сигурност на ЕС.

3.9. Финансови въпроси

Финансов контрол

Във връзка с външния финансов контрол, Сметната палата започна подготовка по приемане на ревизионните стандарти на ЕС. В закона за прането на пари от юли 1998 г. се предвижда създаването на Бюро за финансово разследване. Предстои да се създаде интегрирана информационна система между централния офис и регионалните ревизорски служби. Сключено е споразумение за сътрудничество между Сметната палата и службата на главния прокурор с цел да се засили финансовия контрол и санкциите в случай на измама.

Що се отнася до вътрешния финансов контрол, Държавният финансов контрол в рамките на Министерството на финансите контролира и наблюдава контролните структури към обществените институции. Той подготви стратегия, която определя отговорностите по приемането на европейското законодателство и борбата срещу организираната престъпност. Все пак, обхватът и функциите на вътрешния финансов контрол трябва да се установят по-категорично. Трябва да се създаде ефективен механизъм за вътрешни ревизии, а вероятните застъпвания между дейността на Сметната палата и правителствените звена за вътрешен контрол трябва да се коригират.

Заклучение

Трябва да се положат сериозни усилия за изясняване на съответните функции и отговорности, така че да се постигне напредък по отношение на една независима система за вътрешен контрол. Това изисква смешни мерки както за засилване на борбата срещу корупцията, така и с оглед използването на пред-присъединителните фондове и Структурните фондове в бъдеще.

3.10. Обща оценка

Темпото на хармонизиране с европейското законодателство в България като цяло е ускорено, но трябва да се полагат още усилия по отношение на практическото му прилагане. Като се имат предвид ограничените административни и финансови ресурси, това си остава основното предизвикателство. Все още е твърде рано да се преценява дали новото законодателство се прилага ефективно.

Вниманието, което се отделя на укрепването на законовите рамки на интелектуалната собственост, отразява в положителен аспект възможностите на страната за приемане и прилагане на ключово законодателство.

България трябва да приложи система за стандартизация, съвместима с тази на ЕС, и да отдели непосредствено внимание на приемането на необходимата законова база. Въпреки че са направени първите стъпки по отношение контролирането на държавните субсидии, трябва да се направи още много за да се приложат самите правила. В селското стопанство трябва да се вземат мерки за приключване на поземлената реформа, за създаване на активен пазар на земята, създаване и пускане в действие на унифицирана система за описване на земята, както и засилване на ветеринарния и фитосанитарен контрол. Въпреки че България подготви цялостен план за енергийно развитие, намеренията на правителството относно затварянето на определени реактори на АЕЦ "Козлодуй" са все още неясни. Обнадеждаващ е напредъкът, постигнат в областта на правосъдието и вътрешните работи, но е необходимо той да бъде подсилен, особено що се отнася до граничния контрол, с оглед на молбата на България да бъде извадена от т.нар. общ визов списък.

България постигна напредък по отношение на отделни аспекти от всеки един от приоритетите на Партньорството за присъединяване.

4. Административни възможности за прилагане на законодателството на ЕС /acquis/

Настоящата глава има за цел да актуализира информацията, съдържаща се в Становището. През декември 1995 г. в Мадрид Европейският Съюз се позова на необходимостта да се създадат условия за

постепенното и хармонично интегриране на кандидатите, особено по отношение на приспособяването на техните административни структури. В тази връзка, в Програма 2000 се подчертава важноста на ефективното внедряване на законодателството на Общността в конкретното национално законодателство, но още по-голямо значение се отдава на правилното внедряване в конкретната област чрез подходящи административни и съдебни структури. Това е особено важно предварително условие за създаване на взаимно доверие, което е неотменна част от бъдещото членство.

В този доклад, Комисията положи усилия съвместно със страните-кандидатки да определи списък от водещи структури в отделните ключови области на европейското законодателство. Предоставена е цялата информация относно това, дали тези структури имат необходимия законов потенциал за прилагане на европейското законодателство, за нивото и квалификацията на персонала и наличието на бюджетни средства. В отделни случаи вече е възможно да се даде информация относно качеството на взиманите решения. Комисията възнамерява да развива и за в бъдеще този аспект на своите отчети.

В своето Становище, Комисията заключи, че "България ще има нужда от значителна административна реформа, ако желае структурите на страната ефективно да прилагат и утвърждават европейското законодателство".

4.1. Административни структури

Правителството отдава голямо значение на реформата в административната система. През февруари 1998 г. то прие Стратегия за създаване на модерна административна система в Република България. Стратегията включва:

- осигуряване на база за цялостна реформа на административните структури и процедури;
- създаване на законова основа за гражданските служби;
- създаване на система за публична отчетност и надзор;
- провеждане на политика за кариерно развитие за всички нива на администрацията.

Все още се подготвят план за прилагането на тази стратегия и критериите за оценяване на промените и изчисляване на необходимите средства. Наскоро бе приет Закона за държавната администрация.

Създаването на интегрирана информационна система беше важна стъпка по посока на координацията между отделните министерства. Създаден бе Върховният административен съд, който започна да функционира успешно.

Понастоящем 5 769 държавни служители работят в централната държавна администрация.

След публикуването на Оценката, България създаде нов Европейски интеграционен механизъм, съсредоточен около Външния министър и Министерството на външните работи. В новата координационна структура за европейска интеграция е включен и Съвет за европейска интеграция. Основната административна структура е управление "Европейска интеграция" в Министерство на външните работи. Интеграционният механизъм включва и Комитета по европейска интеграция и 30 работни групи. Министерството на правосъдието и правната евроинтеграция отговаря за процеса на координиране на хармонизирането на законодателството.

4.2. Административни и правни възможности: основни области за прилагане на европейското законодателство

Унифицирано прилагане на законодателството на ЕС: България разполага с децентрализирана законодателна система с централизиран механизъм за контрол на съответствието и качеството: отделните министерствата са длъжни да подготвят проекти за законите, които предстои да бъдат приети в съответната им сфера на дейност, а Законодателният съвет към Министерството на правосъдието проверява дали тези текстове са съвместими със законодателството на ЕС. Общият брой на съдиите е 1 232, като има и 80 незаети места.

Въпреки известния прогрес в тази насока, Министерството на правосъдието трябва допълнително да увеличи възможностите на своя отдел по европейска интеграция, така че да координира законодателството. В момента в министерството работят 158 души.

Вътрешен пазар: България създаде Комитет по авторското право и съответни структури. Що се отнася до застраховането на износа, създадени бяха Българска агенция за застраховане на износа и Междуведомствен съвет за застраховане на износа.

Бяха създадени инвестиционни брокерски служби, които са под наблюдението на Комисията по ценните книжа и Фондовата борса. Поправките на Застрахователния закон въведоха двуетапна административна система, състояща се от Дирекция за контрол и Национален застрахователен съвет, отговорни за издаването и отнемането на права в съответствие с новите изисквания. Създадена беше и Компания за застраховане на износа.

В областта на свободното движение на услугите, липсата на кредитен регистър за банките, както и като цяло бавната банкова приватизация, са основните ограничения за изпълнението на изискванията на Единния пазар към банковия сектор.

В областта на свободното движение на стоките, не е отбелязан напредък по отношение на създаването на подходяща инфраструктура за прилагане на европейското законодателство. Все още не е постигната независимост на отделните дейности по стандартизация и сертификация в рамките на Комитета за стандартизация и метрология. Необходима е по-

голяма прозрачност. Наскоро бе създадена Националната акредитационна служба.

Конкуренция: Отговорната институция е Комисията за защита на конкуренцията /състояща се от 11 члена и 75 служители/. Тя определя нарушенията на закона и налага санкции. Тя взима решения за прекратяване на договори и практики нарушаващи конкуренцията. Комисията трябва да бъде консултирана преди сключването на договори и издава разрешения за сливания и закупуване на предприятия.

В момента се подготвя система за наблюдение и контрол на държавните помощи. Към Министерството на финансите бе създадено звено по държавните помощи /състоящо се от 10 служители/, но ролята и функциите на въпросното звено и на Комисията за защита на конкуренцията трябва да бъдат изяснени.

Необходимо е също така да се определят отговорностите и отношенията между контролиращата агенция, регионалната и местна администрация и останалите институции, свързани с разпределението и контрола на държавните помощи.

Телекомуникации: Неотдавна бе създадена нова агенция в областта на телекомуникациите. Отговорната институция в тази област е Комитетът по пощи и далекосъобщения /разполагащ с персонал от 213 души/.

Митници и индиректно облагане: Съответната институция е Дирекцията "Данъчна администрация" /Държавната служба по приходите/ към Министерството на финансите. През януари 1998 г. започна да функционира и една нова структура. Новото се състои в замяната на системата на данъчните служби по видове данъци от една интегрирана структура от Териториални дирекции. Създадено беше унифицирана Система за регистриране на данъците, но засега тя не е набрала скорост. В Министерството на финансите работят 365 служители, а още 94 - в системата на данъчната администрация.

Новият закон за митниците предвижда да се опростят административните процедури и практики в съответствие с изискванията на ЕС. България трябва да подготви прилагането на законодателството и програма за обучение за митническите служители. Към генерална дирекция "Митници" /301 души/ беше създадено специално звено, чиято цел е да координира дейностите на българската митническа администрация по подготовката за присъединяване.

Земеделие: Министерството на земеделието, горите и аграрната реформа /255 служители/, формира 15 работни групи със задачата да подготвят присъединяването във всички аспекти на Общата земеделска политика на ЕС и Общия пазар. Националният ветеринарен институт пое задължението да въведе стандартите на ЕС във ветеринарния контрол и процедури. Институтът разполага с 2 968 служители, от които 1 514 са квалифицирани ветеринарни лекари, а 1 000 - лицензирани частни ветеринари. Създадена бе Национална лаборатория по вирусология.

Националната служба по защита на растенията, карантината и агрохимията, е отговорна за прилагането на стратегическите дейности в областта на защитата на растенията.

Необходимо е да се модернизира оборудването за ветеринарен контрол по границите в съответствие с нормите на ЕС. Трябва да се положат още усилия за създаването на приемливи процедури за ветеринарен контрол по отношение както на вноса, така и на износа, а ветеринарният сектор трябва да бъде системно и по подходящ начин финансиран и осигуряван с необходимия квалифициран персонал. Въпреки че България като цяло е хармонизирала законодателството си в областта на защитата на растенията, структурите за административен контрол и инспекция все още не са в състояние да осигурят пълноценно ниво на защита.

Въпреки постиженията в областта на законодателството във връзка със земеделието, трябва да се полагат още усилия за засилване на административния капацитет за прилагане на инструментите на Общата селскостопанска политика.

Транспорт: Правителството създаде специализирани административни звена и интегрирана информационна инфраструктура. Към дирекция “Външна транспортна политика” бе създаден отдел по европейска интеграция. Към Министерството на транспорта беше създаден отдел “Правна евроинтеграция”. Специализираната структура “Държавна автомобилна инспекция” ръководи прилагането на законодателството в областта на автомобилния транспорт. Бившите държавни структури, свързани с въздушния транспорт бяха трансформирани в структури за граждански въздушен транспорт след приемането на Закона за Гражданската авиация. Към Министерството на транспорта бе създадена интегрирана информационна система, която ще започне да функционира до края на 1998 г. В момента 246 души работят в това министерство.

Заетост и социална политика: Споразумението за социално партньорство регулира сътрудничеството между правителството и най-големите организации на работодатели и синдикати. Националният съвет по условията на труда координира политиката в областта на здравето и безопасността на трудещите се.

Въпреки това институционално и законодателно развитие, трябва да се изяснят целите и приоритетите на социалната политика. В Министерството на труда и социалната политика работят 142 души.

Регионална политика и сближаване: Правителството взе мерки за заместване на стария секторен подход към регионалното развитие с цялостна регионална политика. Създаден бе Фонд за регионално развитие /съгласно Закона за общинските бюджети/, но той още не е започнал да функционира. В Министерството на регионалното развитие и благоустройството в момента работят 205 души.

През април 1998 г. към Министерския съвет бе създаден Съвет за развитие на инфраструктурата. Този съвет отговаря за координацията между отделните министерства и обмена на информация относно някои приоритети, като например транс-европейските инфраструктурни коридори.

Националната програма за обучение в областта на държавната администрация и европейската интеграция е насочена към нуждите от квалификация на местното управление в областта на администриране на структурните фондове на ЕС.

Околна среда: В рамките на Министерството на околната среда и водите /191 служители/ бяха направени структурни промени, целящи да се увеличат възможностите на институцията. Министерството има около 1000 души персонал в регионалните инспекторати по околната среда. Националният съвет по водите и Националният комитет по екология бяха инкорпорирани към министерство. Беше създаден и отдел "Европейска интеграция".

Основните проблеми, които трябва да бъдат разрешени, са липсата на квалифициран административен персонал и на подробна оценка на административните разходи по приемането и прилагането на европейското законодателство. България се нуждае от увеличаване на административния си капацитет в посочените институции, в това число и в лабораториите за наблюдение и структурите, ангажирани с практическото приложение. Необходимо е да се подобри и координирането между отделните инспекции.

Правосъдие и вътрешни работи: Министерството на вътрешните работи изпълнява функциите си и действа чрез национални, териториални, административни и технически служби. То отговаря за Националната служба за сигурност /250 служители в централата и 250 - в регионалните служби/, Националната полиция /20 000 служители/, Националната служба за борба с организираната престъпност, Националната служба за борба с пожарите и помощ при бедствия, Националната служба на граничната полиция /9 500 служители за 2 400 км гранична линия/ и службата Националната жандармерия. Структурата на вътрешното министерство следва административното деление на страната. Съществуват 28 регионални дирекции, като начело на всяка една от тях стои директор, който координира и определя дейностите на регионалните звена по сигурността, полицията, борбата с организираната престъпност, пожарите и бедствията.

В области като например борбата с корупцията и организираната престъпност, граничният контрол, и реформата на съдебната власт, са взети конкретни мерки за подобряване ефективността на институциите в съответствие със стандартите на ЕС. В съответствие със Закона за граничната служба, граничната охрана към Министерството на отбраната е заменена с цивилна гранична полиция.

Що се отнася до граничния контрол, липсата на адекватни технически средства представлява сериозна бариера пред ефективното му прилагане. България трябва да се съсредоточи върху реформата на съдебната администрация с цел да се укрепи независимостта на съдебната власт и да се създадат нови модели в областта на криминалните процедури и съдебната помощ. Освен програмата на Министерството на вътрешните работи за европейска интеграция за периода 1998 - 2000 г. и съответните раздели в Националната програма за приемане достиженията на европейското законодателство, няма цялостен план за действие, който да покрива областта на правосъдието и вътрешните работи в нейната цялост.

Финансов контрол: Финансовият контрол в България се извършва на три нива: чрез Сметната палата /11 члена, 409 служители, от които 306 инспектори/, чрез Министерството на финансите, и чрез службите за финансов контрол към отделните институции /в момента 63 души работят в

държавната администрация за финансов контрол и 1400 - в регионалната администрация/. Сметната палата започна подготовка по приемането на ревизионните стандарти прилагани в ЕС. Приетият през м. юли 1998 г. Закон за борба с прането на мръсни пари предвижда създаването на бюро за финансово разследване.

Необходими са сериозни усилия, за да се преодолее липсата на яснота, свързана с ролята и отговорностите на отделните институции, работещи в областта на обществените ревизии. Трябва да се установи ясен баланс в отговорностите на различните институции, занимаващи се с финансовия контрол, техните функции, отговорности и задължения за отчитане, както и ясно дефинирани срокове за неговото приложение.

4.3. Побратимяване /Twinning/

С оглед да се помогне на страните-кандидатки да посрещнат предизвикателствата, свързани с увеличаването на административния им капацитет, както и за подготовката на техните административни структури за прилагане на европейското законодателство, страните-членки създадоха процес на побратимяване по линия на програмата ФАР. В ЕС, европейското законодателство в отделните страни-членки се прилага от националната администрация /на национално, регионално и местно ниво/, както и от агенции, професионални организации и частния сектор. Този богат набор от административен и технически опит сега се предлага на страните-кандидатки. В началото, побратимяването ще покрива четири сектора - земеделие, околна среда, финанси, правосъдие и вътрешни работи, но постепенно ще обхване всички области на европейското законодателство.

България участва активно в този процес.

4.4 Обща оценка

Възможностите на България да прилага и налага европейското законодателство са все още слаби. Трябва да се направят важни първи стъпки по отношение цялостното реформиране на обществената администрация, в областта на антитръстовото законодателство, непрякото облагане с данъци и регионалната администрация. България осъзнава необходимостта от предприемане на действия по отношение на правосъдието и вътрешните работи и вече са налице конкретни действия. Съществува нуждата от изграждане на капацитет за формулиране и координиране на политиката вътре в самата администрация, включително в областта на въпросите касаещи ЕС.

В. Изводи

България отговаря на критериите от Копенхаген, въпреки че са необходими още усилия в борбата срещу корупцията и реформата на съдебната власт.

При все че България е отбелязала напредък в създаването на пазарна икономика, в средно срочен план тя ще се изправи пред сериозни затруднения при преодоляване натиска на конкуренцията и пазарните сили в рамките на Съюза. Ако постигнатото в областта на хармонизиране на законодателството бъде съчетано с укрепване на съответните институции, България в крайна сметка ще може да поеме задълженията по членството. Необходими са още усилия особено в областта на вътрешния пазар, стандартизацията и сертификацията, контрола на държавните помощи, бъдещето на АЕЦ "Козлодуй" и правосъдието и вътрешните работи.

Г. Партньорства за присъединяване и Националната програма за приемане достиженията на европейското законодателство /acquis/: обща оценка на приложението

Целта на Партньорството за присъединяване е да се отделят в една рамка приоритетните области на бъдещата работа, конкретизирани в становищата на Комисията, финансовите средства, с които страните-кандидатки да приложат на практика тези приоритети, и условията за отпускане на помощта. Всяка страна-кандидатка бе поканена да приеме своя собствена Национална програма за приемане достиженията на европейското законодателство, в която да определи как ще работи в рамките на Партньорството за присъединяване, сроковете за изпълнение на приоритетите, залегнали в него, и очертаването на ангажиментите, свързани с човешкия и финансов ресурс. И Партньорствата за присъединяване, и Националните програми за приемане достиженията на европейското законодателство ще бъдат редовно ревизирани, с цел да се отчита постигнатия напредък и да се определят нови приоритети.

1. Партньорство за присъединяване: Оценка на краткосрочните приоритети

В Партньорство за присъединяване са определени следните приоритети за България:

- **Икономическа реформа:** установяване на приоритетите на икономическата политика в средносрочна перспектива и съвместна оценка в рамките на Европейското споразумение; следване на програмата, приета от правителството, в това число прозрачна приватизация на държавните предприятия и банките и мерки по реструктурирането на промишлеността, финансовия сектор и селското стопанство, и мерки за стимулиране на външните инвестиции.

- **Укрепване на институционния и административен капацитет:** Приемане на Закона за държавния служител и развитие на реформата в държавната администрация, както и институционно укрепване на капацитета за вътрешен финансов контрол, в областта на околната среда, митническата политика, засилване на фитосанитарната и ветеринарна администрация, особено по отношение на външните граници, стартиране изграждането на структурите, необходими за регионалната и структурната политика.
- **Вътрешен пазар:** по-нататъшно сближаване, включително в области като: правото на интелектуална и индустриална собственост (засилване на прилагането на защитата), финансовите услуги, данъчното дело, приемането на необходимата законодателна рамка за наблюдение на държавните помощи и създаване на първия списък на държавните помощи, приемането на нов закон за конкуренцията.
- **Правосъдие и вътрешни работи:** конкретни стъпки в борбата срещу корупцията и организираната престъпност и подобряване на управлението на границите.
- **Околна среда:** да продължи въвеждането на рамковото и хоризонтално законодателство, създаване и изпълнение на подробни програми за сближаване и изпълнителни стратегии, свързани с отделни закони. Планиране и започване изпълнението на тези програми и стратегии.
- **Енергетика:** най-вече изграждане на цялостна дългосрочна енергийна стратегия и придържане към стандартите за ядрена безопасност и реалистичните ангажименти за затваряне на определени блокове съгласно Nuclear Safety Account Agreement.

Напредъкът по краткосрочните приоритети на Партньорство за присъединяване може да бъде обобщен както следва:

Икономическа реформа: България е изготвила една нова икономическа средносрочна стратегия, отразяваща постиженията на икономическата реформа и насочена към приоритетите на Партньорство за присъединяване, която ще бъде оценена съвместно с Комисията. Постигната е цялостна икономическа стабилност. Това създаде положителни перспективи за икономически ръст, ниска инфлация, намаляване на държавния дълг, повишени чужди инвестиции и приватизация. Необходими са по-нататъшни усилия по отношение прозрачната приватизация на държавните предприятия и банки, развитието на банковия сектор, завършването на либерализацията на цените и търговията, реструктурирането на енергийния сектор и усъвършенствването на правната и регулаторната рамка за по-доброто прилагане на законите и договорите. Значителни усилия са необходими в аграрната реформа и създаването на селскостопански регистър /agricultural census/.

Укрепване на институционния и административен капацитет: България трябва да положи значителни усилия за повишаване на институционния и административен капацитет на своята администрация. Беше създадена обща стратегия за реформиране на държавната администрация, но са необходими по-нататъшни стъпки за приемане и прилагане на Закона за държавната администрацията и Закона за

държавния служител. Специални усилия са необходими за засилване на структурната реформа на държавната администрация, на институциите, които участват в прилагането, наблюдението и изпълнението на европейското законодателство в сфери като околна среда и митници, и особено по отношение на фитосанитарните и ветеринарни органи и съответните гранични контролни съоръжения, както и по-нататъшни стъпки към подготовка за ползуване на регионалните и структурните фондове.

Вътрешен пазар: България е осъществила напредък в областта на правото на интелектуална и индустриална собственост и тяхното прилагане, в сферите на финансовите услуги, данъчното дело, законодателната рамка за наблюдение на държавните помощи и създаването на съпоставим списък на държавните помощи.

Правосъдие и вътрешни работи: България е предприела някои конкретни стъпки в реформирането на съдебната система и сближаването на законодателството, за създаване на структури за борба с корупцията и организираната престъпност и за подобряване на управлението на границите. Следва да бъдат продължени усилията особено по отношение на корупцията, което е приоритет за българското правителство. Следва да се положат допълнителни усилия в областта на предоставянето на убежище, управление и контрол на границите и организация на полицията. Еднакво важно е по-нататъшното засилване ефективността и независимостта както на съдебната система, така и на правоналагащите органи, особено в областта на прилагане на законодателството на ЕС.

Околна среда: България е подготвила стратегически планове за прилагане и изпълнение на европейското законодателство в областта на околната среда, но още предстои тяхното въвеждане в действие. Осъществен е напредък в секторите на опазване на въздуха и на отпадъците, но е необходима по-нататъшна работа и в други области като например водите, контрола на замърсяванията и управлението на риска.

Енергетика: България е постигнала напредък в подготовката на план за действие и дългосрочна стратегия, но са необходими усилия за подготвяне на интегрирането на националната енергийна система и енергиен пазар в ЕС. В частност, България трябва да осигури спазването на стандартите за ядрена безопасност и предсрочното спиране на блокове 1-4 на АЕЦ в Козлодуй на базата на Nuclear Safety Account и съответния реален времеви график.

България е осъществила напредък при решаването на определени аспекти на всички краткосрочни приоритети в Партньорство за присъединяване. Обърнато е внимание на приоритети като: приемане на стратегия за икономическата реформа и мерки, насочени към макроикономическа стабилност; въвеждане на законодателството в областта на интелектуалната собственост, финансовите услуги, данъчното дело и законодателство по конкуренцията; предприемане на мерки за борба с организираната престъпност и корупцията и разработване на енергийна стратегия. Значителни усилия все още са необходими по отношение на много от останалите краткосрочни приоритети, в това число приватизацията и реструктурирането, изпълнението на задълженията за спиране на блокове в АЕЦ Козлодуй, укрепване на институционния и административен

капацитет, разработване на адекватна система за контрол на държавните помощи, разработване на програми за сближаване и стратегии за прилагане на законодателството в областта на околната среда и предприемане на по-нататъшни стъпки в борбата с корупцията и организираната престъпност.

2. Оценка на Националната програма за приемане достиженията на европейското право (acquis)

Българската Национална програма за приемане достиженията на европейското право (acquis) беше приета от Министерски съвет и представена на Комисията на 30 март 1998 г., по време на започването на процеса на присъединяване. Като цяло, българската Национална програма за приемане достиженията на европейското право (acquis) е всеобхватен документ, добре построен и стегнат, който покрива приоритетите в Партньорство за присъединяване. България посочи, че настоящата Национална програма е приета като първоначален проект и ще бъде ревизирана на базата на коментари, направени от Комисията.

Текстът на Националната програма за приемане достиженията на европейското право (acquis) следва структурата на Становището, както и графика приет в Партньорство за присъединяване по отношение на краткосрочните и средносрочните приоритети.

Един цялостен и добре организиран комплект от таблици, свързани с различните области, покривани от европейското законодателство, предлага информация за транспонирането и прилагането на европейското законодателство.

Повечето от краткосрочните и средносрочни приоритети от Партньорство за присъединяване са намерили отражение в Националната програма за приемане достиженията на европейското право (acquis), което отразява желанието на България да постигне напредък в неговото прилагане. Съществуват обаче някои различия при отразяването на елементите включени в Партньорство за присъединяване и областите, които не са засегнати достатъчно в него, за които е необходима допълнителна информация, като борбата с организираната престъпност и корупцията, икономическите реформи, околната среда, енергетиката, регионалната политика и особено реформата на държавната администрация.

Предложената информация не е хомогенна за всички сектори. Определено липсват стратегически елементи касаещи политическата и икономическа дейност, изграждането на институциите (особено по отношение на борбата с организираната престъпност и корупцията), а някои области като стандартизацията, околната среда, енергетиката и съответните реформи, държавните помощи, свободното движение на стоки, регионалната и структурната политика не са отразени цялостно. Следва да бъдат допълнително разработени разделите касаещи административния капацитет и да бъдат интегрирани по сектори. Специално внимание трябва да бъде отделено на стратегиите за прилагане и налагане на законодателството и на структурите.

Като цяло, графикът на изпълнението предлага детайли, но трябва да бъде конкретизиран. В редица сектори изглежда прекалено амбициозен.

Представени са бюджетните индикатори, но следва да се дадат подробности конкретно за източника за финансиране на изграждането на институциите и инвестиционните проекти.

Националната програма за приемане достиженията на европейското право (acquis) следва да бъде ревизирана за да:

- отрази по един по-хомогенен начин различните сектори от Партньорство за присъединяване и съответното европейско законодателство (acquis).
- развие по-нататък връзката между стратегическите планове, приоритетите и съответното европейско законодателство (acquis) за да бъде гарантирана тяхната съвместимост.
- отрази по-адекватно създаването на капацитет за прилагане и налагане на европейското законодателство.
- оцени по-ясно бюджетната обвързаност и определи източниците на средства, които следва да бъдат разпределени за всяка една област от законодателството на ЕС.
- осигури по-подробна оценка на нуждите от кадри и съответно обучение.

След ревизирането на Националната програма за приемане достиженията на европейското право (acquis), Комисията ще вземе отношение по нея, което ще бъде съобщено на Съвета през втората половина на 1999 г., когато ще се направи преглед на Партньорство за присъединяване.

à) Ìðääáíáíð.....	3
á) Ìóííðáíèý ìæäó Áäðíáèñèèý ñύρç è Áúèääðèý.....	5
Çàñèèáíàòà ìðááíðèñúääèíèòáèíà ñòðàòáãèý	6
Ìáé-ííáíòí ðàçáèòèà á äáóñòðáííèòà ìòííðáíèý.....	6
Á. ÈÐÈÒÁÐÈÈ ÇÀ ×ÈÁÍÑÒÁÍ.....	7
1. Ìíèèòè-áñèè èðèòáðèè.....	7
Óáíä	7
Ìíñèääíí ðàçáèòèà	8
1.1. Ááííèðáòèý è ìðááíä ðáá.....	8
Ìàðèàíáíò	8
Èçíúéíèòáèíà áèañò	8
Ñúääáíà ñèñòáíà.....	8
Ìáðèè ìðíèèá èíðóíòèýòà.....	9
1.2. Ìðááà ìà ÷íááèà è çàùèòà ìà ìàèèííòáàòà	9
Áðæääáíñèè è ìíèèòè-áñèè ìðááà.....	10
Èéíííè-áñèè, ñíòèèáéíè è èóèòóðíè ìðááà	11
Ìðááà è çàùèòà ìà ìàèèííòáàòà.....	11
1.3. Íáùà ìòáíèà.....	12
2. Èéíííè-áñèè èðèòáðèè	12
2.1 Óáíä.....	12
2.2. Èéíííè-áñèí ðàçáèòèà ñèää ìóáèèèóááíáòí ìà Ñòáííáèùáòí ìà Èíèñèýòà	12
Ìàèðíèèííè-áñèí ðàçáèòèà.....	13
Ñòóóèòóðíè ðáóíðíè.....	16
2.3. Íóáíèà ìò áèääáíà òí-èà ìà èðèòáðèèòà ìò Èííáíòááí.....	18
Ñúúáñòáóááíà ìà óóíèèíèðáùà ìàçáðíà èéíííèèà	18
Ñíííáííò çà ìíðáùáíà ìà ìàòèñèà ìà èííèóðáíòèýòà è ..ìàçáðíèòà ñèèè á Ñύρçà	
20	
2.4. Íáùà ìòáíèà.....	22
3. Áúçíæííñèè çà ìíáíáíà ìà çàáúèæáíèýòà ìò ÷èáííòáíòí.....	22
3.1. Áúòðáðáí ìàçáð ááç áðáíèèè.....	23
Íáùà ðáíèà	23
×àòèðèòá ñáíáíàè.....	24
Ñáíáíáíí áàèæáíèà ìà ñòíèè	24
Ñáíáíáíí áàèæáíèà ìà èàíèòàèè	25
Ñáíáíáíí áàèæáíèà ìà óñèóáè	25
Ñáíáíáíí áàèæáíèà ìà óíðà	26
Çàèèð-áíèà	27
3.2. Èííáòèè	28
Èíóíòíàòèííí ìáùáñòáí	28
Áúíðíñè ìà ìáðáçíááíèàòí, ìáó-áíèàòí è ìèääæòà	28
Ìáó-íí-èçñèääáíáàòáèñèà áàéííò è óáóííèíáè-íí ðàçáèòèà.....	29
Óáèáèííóíèèàòèè	29
Áóáèí-áèçóáèíè ñðááñòáà	29
Çàèèð-áíèà	30
3.3. ÈÈÍÍÈ×ÁÑÈÈ È ÕÈÑÈÁÈÍÈ ÁÚÍÐÍÑÈ	30
Èéíííè-áñèè è áàèóóáí ñύρç	30
Ááíú-íí ìáèääáíà.....	30

Ñòàòèñòèèà.....	31
3.4. Ñàèòíðíà ïïèèòèèà	31
Ïðïèøéáíñò	31
Çàèëþ÷áíèá	32
Ñáèñêí ñòïíáíñòáí	33
Ïïéæáíèá íà ñáèñêíðí ñòïíáíñòáí	33
Ñáèñêíñòïíáíñèà ïïèèòèèà	33
Çàèëþ÷áíèá	34
Ðéáíí ñòïíáíñòáí.....	35
Áíáðãáòèèà	35
Çàèëþ÷áíèá	36
Òðáíñíðò	36
Çàèëþ÷áíèá	37
Ìàèèè è ñðááíè ïðááíðèýðèý	38
3.5. Èéíííè÷áñêí è ñïòèàéíí ñáèèæáááíá	38
Óðóáíáà çáàòíñò è ñïòèàéíè áúíðíñè	38
Çàèëþ÷áíèá	39
Ðááéííáéíá ïïèèòèèà è ñáèèæáááíá	40
Çàèëþ÷áíèá	40
3.6. Èà÷áñòáí íà æèáíðà è íêíèíá ñðáá	40
Íêíèíá ñðáá	41
Çàùèòà íà ïððááèòáéý	42
3.7. Ìðááíñúáèà è áúòðáøíè ðááíòè	42
Èìèãðáòèý/áðáíè÷áí èííòðíè	42
Ìðááí íà ïïèèòè÷áñêí óááæèùá	43
Ïïèèòèý	43
Ìáðêíòèèè	43
Ñúòðóáíè÷áñòáí á ñúáááíáòà íáèàñò	44
Çàèëþ÷áíèý	44
3.8. Áúíðíá ïïèèòèèà	44
Óúðáíáéý è íæáóíáðíáíè èéíííè÷áñêè áðúçèè	44
Ðàçáèááùè ñá ñòðáíè	45
Ìèòíèèè	45
Çàèëþ÷áíèá	46
Íáùá áúíðíá ïïèèòèèà è ïïèèòèèà íà ñèáóðííñòà	46
3.9. Õéíáíñíáè áúíðíñè	47
Õéíáíñíá èííòðíè	47
Çàèëþ÷áíèá	48
3.10. Íáùá ïðáíèá	48
4. Àáíèíèñòðáòèáíè áúçíæííñòè çà ïðèèáááíá íà çàéííáàòáèñòáíòí íà ÑÑ /acquis/	48
4.1. Àáíèíèñòðáòèáíè ñòðóèèóðè	49
4.2. Àáíèíèñòðáòèáíè è ïðááíè áúçíæííñòè: ïñíáíè íáèàñòè çà ïðèèáááíá íà ááðííáéñíòí çàéííáàòáèñòáí	50
4.3. Ííðáòèýâáíá /Twinning/	54
4.4. Íáùá ïðáíèá	54
Â. Èçáíèè	54

Ã. Íàðòíüíðñòâà çà ïðèíóáàèéíÿâàíá è Íàöèíàèéíàòà ïðíãðàèà çà ïðèàèàíá äíñòèæáíèÿòà íà àãðííàéíèòí çàèííààòàèñòâí /acquis/: íáóà ïöáíèà íà ïðèèíæáíèàòí	55
1. Íàðòíüíðñòâí çà ïðèíóáàèéíÿâàíá: Íöáíèà íà èðàòèíðí-íèòà ïðèíðèòàòè.....	55
2. Íöáíèà íà Íàöèíàèéíàòà ïðíãðàèà çà ïðèàèàíá äíñòèæáíèÿòà íà àãðííàéíèòí ïðàâí (acquis)	58